

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v prtiličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravišstvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica: št. 5 telefon št. 83

Premirje.

Dunaj, 20. novembra.

Dve dobrodošli vestí so danes prispele. V trenutku, ko se je zdelo, da se ziblje avstrijsko - srbski konflikt že na ostrini meča, ko je vsa naša javnost mrzlično drhtela pred udarcem, ki po prepričanju vseh ni mogel več izostati, je srbska vlada privolila, da pošlje naš zunanji urad posebnega pooblaščenca v Prizren, kjer naj preišče afero konzula Prochazke.

Skoraj istočasno prihaja uradno poročilo iz Sofije, da so bolgarske armade pred Čataldžo ustavile svoje operacije, ker da se vrše na prošnjo Turčije pogajanja glede premirja. — Zmagovalčevi topovi so za 24 ur umolkili, grobovi tuljajo naprej. Kolera razsaja med turško armado tako strahovito, da padajo pod njeno neizmerno koso tisoči in tisoči. Proklamacija svete vojne je iztisnila iz onemogle turške vojske še nekaj odporne sile in pri Čataldži se vsaj do sedaj ni ponovila ona strašna panika, ki je sicer gnala turške generale in vojake v divji beg pred zmagozavestnim sovražnikom. Toda razumni možje v Carigradu si morajo priznati, da so ti pojavi turške odporne sile le preveč podobni navidezni energiji v smrtnem boju trepetajočega in v divjem napetju živcev in mišic okoli sebe bijočega človeka. Turkiški odpor pri Čataldži ne more ustaviti sovražnika. In ko se enkrat predre jezi, tedaj pojde z bežečo armado proti Carigradu strahovit gost, kolera, strašnejša kakor bolgarska armada.

Turčija ne bo dolgo premišljala. Dano ji je na razpolago, da se odloči, ali pripustiti, da preplavi Carigrad kuga in lakota in da v ponižano in teptano prestolnico kalifa jahajo na čelu svojih armad sovražniki, ali pa, da ostane v mirni posesti Carigrada in dobi obljubo Bolgarov, da sovražne armade ne bodo mesta zasedle. Če je med državniki, v katerih roke je izročena usoda Turčije, še kaj treznega razuma, tedaj bodo pristali na premirje, ki ga jim sovražnik velikodušno priznava. Izpolnili bodo pogoje in kakor razumni trgovci bodo skušali rešiti pri ogromni likvidaciji, ki pričinja, kar se rešiti da.

Upravičeno smemo upati, da pričnejo takoj, čim bo sklenjeno pre-

mirje, mirovna pogajanja. Ne dolgo, in v Belgradu, Sofiji, na Cetinju in v Atenah bodo veličastno zapeli zvonomi miru in spravi.

Upajmo, da bo naše veselje nad uspehi balkanskih bratov neskaljeno. Konflikt, ki obstoja med našo monarhijo in Srbijo je zgubil svojo kritično ostrino. Mirna in trezna preiskava dogodkov v Prizrenu bo dognala, v koliko je bilo postopanje skrbnih vojaških oblasti proti našemu konzulu upravičeno. Kakor znano se je srbski kabinet potem svojega poslanika že pred prilično desetimi dnevi na dunajskem znanjem uradu pritožil, da je konzul Prochazka kršil nevtralnost ter zagrešil mnoge nepravilnosti, ter tako izzval proti sebi izredno ostro postopanje srbskega vojaškega poveljnika, da pa zaenovo vsled odpora vojne komande ni mogla privoliti, da se od naše strani pritožba tudi primerno preišče. Tako se je izcimila častna afeta, tako je moglo evropsko časopisje kričati, da krši Srbija mednarodno pravo, in brezvestno časopisje je zlorabilo spor v brezmerno hujskanje na vojsko... Srbska vlada je prostovoljno dovolila, da se cela zadeva temeljito preišče, da se takorekoč spor dožene ter pripravi za mirno rešitev, če ne drugače pa pred razsodiščem v Haagu. Zadevo Prochazka treba čim prej odpraviti, ter tako izrežati iz zgolj političnega spornega vprašanja nepotrebno komplikacijo, ki bi na eni in drugi strani znatno iritirala hladno preudarnost.

In mnogo hladne preudarnosti bo treba, ako se naj avstrijski spor konča tako, da bode obe stranki zadovoljni in da se na podlagi poravnave lahko razvije ono prijateljsko razmerje, ki je v interesu tako Avstrije kakor Srbije. Čim pričnejo mirovna pogajanja s Turčijo, postane tudi avstrijsko - srbsko vprašanje aktualno. Odločilno za rezultat rešitve bo v marsikaterem oziru tudi grupiranje diplomatskih sil, ki bo tudi sicer v turškem likvidacijskem postopanju velikega pomena. Mnogo je odvisno od solidarnosti balkanske zveze in od pozicij, ki jih zavzamejo tripletentna in trozveza.

Vsekakor je pričakovati jako dolgotrajnih in težavnih diplomatskih pogajanj. V trenutku, ko so utihnili ob Čataldži topovi in se plaho bliža angelj miru, je treba biti optimističen, v srcu nas vseh tli sveta

nadeja, da bo konec te strašne vojske, njen uspeh ravno tako srečen, kakor je bil njen začetek in potek.

Vojna na Balkanu.

Afera konzula Prochazke.

Zdi se, da bo konec afere konzula Prochazke prav masna in izdatna blamaža avstrijske politike. Srbi trde, da je Prochazka ščuval civilno prebivalstvo v Prizrenu na boj zoper Srbe, da je to delal v imenu Avstrije in ljudem obetal, da bo Avstrija skrbela za rodovine padlih; dalje, da je dal tem ljudem zavetišče v konzulatu, od koder so streljali na srbske vojake, da je tudi sam streljal, potem pa se celih 13 dni skrival pred srbskim poveljnikom. Če Srbi to dokažejo, potem je Prochazka zagrešil tako kršenje nevtralitete, ki je brez primere. Če bi bil v nemško-francoski vojski kak konzul kaj takega storil, bi ga bili Nemci na mestu ustrelili. Srbi so bili, če so njih trditve resnične, popolnoma upravičeni prijeti Prochazko, toliko bolj, ker kot konzul ni nedotakljiv. Čim je Avstrija stila v Belgradu korake zaradi konzula Prochazke, je srbska vlada takoj izjavila, da dovoli, naj pride poseben pooblaščenec dunajske vlade preiskat afero konzula Prochazke. Zdaj pride torej vsa stvar na dan in vse kaže, da bo končala prav žalostno za avstrijsko politiko. Tisti listi, ki so zadnje dni kakor besni tulili na Srbijo, že stiskajo rep med noge in iščejo pota, da bi se rešili. Že govore, da naj se stvar spravi pred mednarodno razsodišče v Haagu, kjer bo ležala par mesecev in bo izdana rešitev šele, ko že ne bo imela nobenega realnega pomena več. V ostalem pa to avstrijske časopise prav nič ne ženira. Slej, kakor prej hujskajo in ščujejo, žalijo in provocirajo Srbe — menda hočejo na ta način pridobiti Srbijo, da bi sklenila z Avstrijo posebno ugodne trgovske pogodbe.

Avstrija in Srbija.

Avstrijska politika stoji na stališču, da Srbija ne sme dobiti pristana ob Jadranskem morju. Če bo hotela to zabraniti, bo morala začeti vojsko, kakaj kaže se, da Srbija v tej zadevi absolutno neče odnehati. Srbija ima v tej stvari zagotovljeno

pomoč cele balkanske zveze. Pasić je novič izjavil, da bodo Srbi zasedli Drač in sicer za vsako ceno. Avstrijski listi so poročali, da sta se Nemčija in Italija postavili v tej stvari na avstrijsko stališče; to je pa zopet laž, zakaj Nemčija in Italija sta samo izjavili, da si pridržita svobodo v tem vprašanju pozneje zavzeti svoje stališče. Srbija hoče o tej stvari sploh šele potem govoriti, kadar bodo rezultati vojne s Turčijo dognani, torej po miru s Turčijo in je s tem zadeva za sedaj odgodena.

Položaj Avstrije.

Agresivna politika proti Srbiji je spravila Avstrijo v jako neprijeten položaj. Na Ruskem postaja agitacija za vojno proti Avstriji od dne do dne strašnejša. Ruskemu vojnemu ministru generalu Suhomlinovu se pripisuje izrek: »Leta 1912. je Rusija razbila in za vedno uničila romansko nadvlado nad Evropo, leta 1912. pa bo razbila in uničila germansko - avstrijsko nadvlado.« Izjava, ki jo je podal general Suhomlinov v zadnji seji ministrskega sveta, da je ruska armada popolnoma pripravljena za vojno, je mogočno podprla in podžgala velikansko agitacijo proti Avstriji. — Takisto narašča tudi v Italiji nevolja zoper Avstrijo od dne do dne. Italijanski listi pišejo z vedno očitnejšim sovraštvom proti Avstriji in če bi Avstrija nastopila z oboroženo silo zoper Srbijo, se je bati, da bo ljudska nevolja strmoglavila vladu, ki pa sploh nikakor ni zavzeta za avstrijsko politiko.

Carigrad.

Boji pri Čataldži in v obrambni črti pred Carigradom so najbrže prenehali, ker se vrše pogajanja zaradi preliminarnega miru. Bolgarske čete pred Čataldžo so dobile ukaz, da naj prenehajo s prodiranjem in z vsemi vojnimi operacijami.

Ob uri, ko pišemo te vrste, je morda že odločeno, ali se vojna nadaljuje, ali pa se sklene v najkrajšem času mir. Splošno se sodi, da bo Turčija sprejela bolgarske pogoje glede premirja. O zadnjih bojih na črti pri Čataldži sedaj ni nobenih novejših poročil. Iz Carigrada prihajajo sicer še vedno poročila, da so baje Turki zmagali ob Čataldži, ta zmagoslavna poročila pa ne dokazujejo

ničesar drugega, kakor da Bolgari ne prodirajo več proti Carigradu, tedaj da je nastopila pavza v bojih. Prihaja pa iz Carigrada še druga velepomembna brzojavka, ki postavlja vse druge carigradske brzojavke o velikih turških zmagah pri Čataldži na laž ter opisuje potek bojev pred Carigradom sledeče:

Bolgarska južna kolona je zavzela Bujuk Čekmedže po hudem artilerijskem dvoboju s turško vojno mornarico, ki se je morala umakniti iz območja bolgarskih topov! — Ta vest je v nasprotju z dosedanjimi carigradskimi vestmi, da so turške vojne ladje razstrelile pozicije bolgarske artilerije pri Bujuk Čekmedži. — Ista brzojavka pravi nadalje, da se je 8000 Bolgarov utrdilo v Bujuk Čekmedži in je poskusilo zgodaj zjutraj z nenadnim bajonetnim naskokom zavzeti turške pozicije. Turki so ta naskok zavrnil. Nato so poskusili Turki protinapad, Bolgari pa so jih ustavili med Plajo in Marmaro. Istočasno so poskusili Bolgari severno od jezera Derkos prodreti turške pozicije, toda tu niso dosegli nobenega večjega uspeha, ker niso imeli dovolj artilerije. V centru pri Hademkeju se je vršil artilerijski boj in bolgarske granate so padale v Hademkej. Sicer se je bajonetni naskok Bolgarov tudi tu ponesrečil, vendar so dosegli Bolgari zelo velike uspehe. Najbolj kritično pa se glase za turško armado sledeče besede iste brzojavke:

Če se posreči Turkom držati še dva ali tri dni, se lahko branijo potem še nekaj tednov. Morala turškega vojaštva se je izboljšala. Močne rezerve so pripravljene. Če se Turki drže še par dni, bodo morali Bolgari začeti s pravi obleganjem. Dne 19. novembra so Bolgari postavili svoje oblegovalne topove v pozicije in dne 20. novembra se je začelo streljanje. Več ur so potrebovali oblegovalni topovi, da so začeli na črti Čataldža jezero Derkos streljati sigurno. Brzojavka dostavlja, da bo treba še par dni, predno bodo vse artilerijske priprave na bolgarski strani končane.

Druga carigradska brzojavka od večerja pa pravi, da so začeli turški Turki črto od Pere do Bujukdere, na katero črto se bo turška vojska v slučaju potrebe umaknila. Pera je, kakor je znano našim čitateljem, evropski del mesta Carigrada.

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.

Prevel Oton Župančič.

(Dalej.)

Na ves glas se je prezirljivo zasmeljal. Ljubosumen, on, na tega zločinca... Kaj pa še!... Začutil je, kako kipi jeza v njem, zato je kar na kratko presekla in povedala, po kaj je prišel. Po svoja pisma!... Zakaj jih ni bila izročila takrat Cezarju, pa ne bi bilo treba sedaj tega sestanka, mučnega za oba.

»To je res,« je rekla še vedno vsa pohlevna, »pa saj ti jih vrnem, takoj, tam-le so...«

Sel je za njo v spalnico, zagledal razkopano posteljo, odejo, vrženo v naglici preko dveh blazin, zaduhal je vonj po cigaretah, pomešan z ženskim parfumom, ki ga je poznal tako dobro, kakor malo bisernično skrinjico, ki je stala na mizi. In obema se je rodila ista misel: »Ni težka,« je dejala, ko jo je odprla... »težko, da bi s tem podnetila...«

Zmeden, s suhim ustni je molčal, pomišljal se je stopiti k tej razriti postelji, kjer je stala ona in zadnjikrat listala njegova pisma; sklo-

nila je glavo, pod visoko pripetimi lasmi se je uvijal krepki, beli tilnik in pod ohlapno volneno obleko je valoval polni, brhki život...

»Na!... Saj so tukaj.«

Vzel je zavitek in ga naglo spravil v žep, zakaj njegove misli so bile krenile v drugo smer, ter je vprašal: »Torej je vzel svojega otroka s seboj?... Kam kanita?«

»V Morvau, v svoj domači kraj, tam se hoče skriti, delati svoje gravure, ki jih bo pošiljal v Pariz pod drugim imenom.«

»In ti?... Ali nameravaš tukaj ostati?«

Umaknila mu je oči, jecljaje, da bi bilo to zelo žalostno. In tako je sklenila... da pojde najbrže kmalu stran... malo po svetu...

»V Morvau, seveda?... Z rodino!...«

In tedaj je izbruhnila njegova ljubosumna besnost: »Povej no kar naravnost, da pojdeš k svojemu tatu, da si ustanovita skupen dom... Saj si ga že tako dolgo želiš... Daj, kar pojdi. Le vrni se v svoj delokrog... Vlačuga in ponarejalec, nalašč drugi za drugega; jaz sem bil lep tepec, da sem te hotel potegniti iz tega blata.«

Ona je vztrajala v svojem trdovratnem molku, zmagozavestno blisk ji je šinil med povešenimi vekli. In čimbolj jo je opletal z divjo, žaljivo ironijo, tem ponosnejša je bila videti, tem živahnejše ji je podrtjevalo

okrog ustnic. Sedaj ji je govoril o svoji lastni sreči, o svoji poštenosti, mladi, edini ljubezni. O, kako sladka blazina, srce potone ženske... Potem pa nenadoma s podmolkljim glasom, kakor da ga je sram:

»Prej-le sem ga srečal, tvojega Flamanta; tukaj je spal?«

»Da, bilo je pozno, snežilo je... Na divanu smo mu postlali.«

»Lažeš, tukaj-le je spal... treba je samo posteljo videti, tebe pogledati.«

»In kaj potem?« Približala je svoj obraz njegovemu, njene velike, sive oči so zažarele v pohotnem plamenu... »Ali sem mar vedela, da prideš?... In — tebe sem izgubila, kaj mi je bilo za vse drugo? Bila sem žalostna, sama, vsega sita...«

»In potem duh po jetniščini!... Ko si živila nekaj časa s poštenim človekom... ti je to dišalo, é?... Ali sta se morala objemati... A, gnusoba... ná!...«

Videla je, kako je prihajal udarec; ni se mu umeknila, sprejela ga je naravnost v obraz, in potem, z zamolklim renčanjem, ki je izražalo boležino, radost, zmago, je skočila nanj ter ga objela z obema rokama: »Dragi, dragi moj... še me ljubiš...« In skupaj sta se zvrnila na posteljo.

Jadrno drdranje mimo hitečega brzovlaka ga je hipoma proti večeru zbudilo; nekaj trenutkov je poležal z odprtimi očmi in ni vedel, kje

je in kaj je ž njim; čisto sam na tej veliki postelji, vsi udje so mu bili kakor ohromeli od dolge, naporne hoje, zdelo se mu je, kakor da so zloženi drugi poleg drugega, brez kit in vezi. Popoldne je bilo zapadlo mnogo snega. V tej zapišeni tišini je bilo slišati, kako se taja, polzi po stenah, curja po šipah, drsi od slemena, in brizgne sedaj pa sedaj v ogenj v kaminu.

Kje je? Kaj dela tukaj? Polagoma, v svetlobi, odsevajoci z malega vrtiča, je prihajala soba vsa bela, od spodaj razsvetljena, veliki Fanin portret mu je gledal naravnost v obraz, in sedaj se je brez najmanjše vznemirjenosti domislil, kam je bil padel. Komaj je bil stopil v to sobo, pred to posteljo, že je začutil, da je iznova uklenjen, izgubljen; te odeje so ga vlekle k sebi kakor vrtinec, in dejal si je: »Če me pogoltno sedaj, potem mi ni več rešitve, potem bo za vedno.« In zgodilo se je tako. In v klavernem studu pred svojo nemočjo se je čutil nekam olajšanega ob misli, da se ne izdere nikoli več iz tega blata, bilo je, kakor usmiljena vredna naslada ranjenca, ki krvavi, in se vleče s svojo rano, se privleče do gnojne gomile ter na njej obleži, da bi tam umrl; naveličal se je trpljenja in bojevanja, in se zarije z odprtimi žilami v prijetno, mehko, smrdljivo gorkoto.

Kar mu je še preostalo storiti, je bilo strašno, toda zelo priročno,

Da bi se vrnil po tem izdajstvu k Ireni, da bi si nakopal na glavo zakon, podoben de Potterjevemu?... Naj je padel še tako globoko, tako daleč vendarle še ni bil... Hotel je pisati Bouchereauju, velikemu fiziologu, ki je prvi proučeval in opisoval bolezni človeške volje, hotel mu je pokazati strašen slučaj te bolezni, zgodbo svojega življenja izza prvega srečanja s to žensko, takrat, ko mu je položila roko na laket, pa do tistega dne, ko je mislil, da se je rešil, ko je vriskal veselja, pa ga je zopet ujela s čarobijo preteklosti, te grozne preteklosti, kjer je imela ljubezen tako malo mesta, in se je razprzala edino podla navada in razvratnost, ki se mu je bila zajedla prav v kosti...

Vrata so se odprla. Fani je stopila čisto potihem v sobo, da ga ne bi zbudila. Skozl zatisnjene trepalnice jo je opazoval, veselo in čilo, pomlajeno, kako si je grela pri kaminu od snega premokle noge, ter se včasih okrenila proti njemu s tistim lahkim nasmeškom, kakor med preprirom. Vzela si je z navadnega mesta zavitek marylandskega tobaka, zvilala si je cigareto ter hotela oditi, al' on jo je pridržal v sobi.

»Torej ne spiš?«

»Ne... sedi semkaj... dajva pomeniva se malo.«

Sedla je postelji na stranico, ta njegova resnoba jo je malo presenetila.

(Dalej prihodnjik.)

Bujukdere pa leži kakih 20 km severno od Carigrada ob Bosporu. — Utrditve teh pozicij, ki imajo pred seboj velik krog starih in popolnoma nerabnih trdnjav, je jasno znamenje, da išče turška vojska primerne prostora, da se more umakniti iz Evrope v Malo Azijo.

Se niso bile te vesti iz Carigrada napisane, ko nam je došla, doslej še nepotrjena brzojavka našega posebnega poročevalca, ki v kratkih besedah pravi:

Bolgari v Carigradu!

Kakor smo že omenili, ta brzojavka uradno še ni potrjena, vendar pa vse kaže, da moramo računati, da v najkrajšem času dobimo uradno obvestilo o padcu Carigrada.

Vest o zavzetju Carigrada postaja tem verjetnejša, ker prihaja iz Carigrada od večerj tudi brzojavka, da je veliki vezir Kiamil paša izjavil poslanstvu tujih držav, da ostaneta sultan in veliki vezir v Carigradu in da bo on sam skrbel tudi za to, da bodo morala ostati tudi poslanstva tujih držav v Carigradu.

V Carigradu se govori, da je prevzel vrhovno poveljništvo bolgarske armade znani ruski general Kuropatkin, znan iz nesrečne vojne Rusije z Japonsko. Vest je prozorna in hoče Turčija s svojim imenom ruskega generala zakriti svoje neuspehe, vendar pa sta si bolgarski generala Savov in Dimitrijevi zaslužila najmanj isto slavo v svetovni zgodovini, kakor Kuropatkin.

Položaj v Carigradu.

»Neue Freie Presse« prinaša iz Konstance brezlično brzojavko, ki jo je oddal romunski parnik »Kralj Karel«.

V Carigradu zelo obsojajo nastopanje vlade proti članom mladoturškega kabineta. Čelo člani vlade niso zadovoljni s takim postopanjem in je zunanji minister izjavil, da obstoja nastop unionistov. Kakor se govori, je začel sam veliki vezir Kiamil paša gonjo proti mladoturkom, ter se je izrazil napram nekaterim voditeljem mladoturške stranke, da noče ničesar vedeti o ustavi in o strankah. Postopanje proti uniji je tem bolj nespametno, ker mladoturški komite onemogoča transport vojaštva na bojišče.

Medtem razsaja v Carigradu samem kolera tako strahovito, kakor še nikdar prej. Spominjamo se še, ko je izbruhnila lansko leto kolera v Carigradu, ki je ogrožala celo Evropo in zahtevala tudi mnogo žrtev v Trstu, da so poročali iz Carigrada, da je zbolelo na dan kakih 10 do 15 oseb. V resnici pa je bilo vsak dan do 100 žrtev te bolezni, tedaj najmanj desetkrat toliko, kakor danes. Danes, v vojnem času, — kjer je vesti še težje mogoče kontrolirati, pa priznavajo uradno v Carigradu, da zbolijo na dan kakih 45 oseb. Doslej je baže zaznamovati v Carigradu samem kakih 300 obolelih in ravno 99 mrtvih. Resnica bo brez dvoma popolnoma druga. Govori se pa celo, da so iz Carigrada raztrosili vesti o koleri celo z namenom, da ustavijo prodiranje bolgarske armade iz strahu pred to strašno boleznijo. Tudi to ni nemogoče, verjetno pa ni, ker poročevalci tujih listov priznavajo, da so sami videli bolne in prihaja ravno danes iz Odese brzojavka, da so konstatirali celo na angleškem parniku »Boxnian« slučaj, o katerem sumijo, da je morda kolera.

Detachmenti mornarjev, ki so jih izkrcali tuje vojne ladje v Carigradu, se razdele sledeče: Avstrijev 180, Francozov 400, Rusov 600, Angležev 250, Nemcev 360, Špancev 120, Italijanov 300, Romunov 50 in Holandcev 50. Če je to razmerje interesov posameznih držav na Turčiji, ima Avstrija poleg Romunske, Holandske in Španije najmanj interesa. Čudno!

Kakih 10 dni pogrešajo v Carigradu in pri turški vojski tri vojne poročevalce, mistra Pulcherja, poročevalca londonske »Morningpost«, nadalje pl. Jessena in grofa Schwezrina. Dosedaj o njih nimajo niti sledu.

Odrin.

Kakor poročajo iz Sofije, so poskusili Turki prodreti oblegovano črto Bolgarov pri Odrinu. Turški napad na oblegovane čete je bil brezprimerno silen, ker primanjkuje v Odrinu živih. Dvajset ur je trajal boj, končno pa so se morali Turki z velikanskimi izgubami vrniti v trdnjavo. V mestu vladajo epidemične bolezni in lakota.

Z grškega bojišča.

Ministrski predsednik je dobil včeraj brzojavno poročilo od severne grške armade, ki mu jo je poslal prestolonaslednik. V poročilu pravi prestolonaslednik, da je grška armada začela dne 15. novembra v silno slabem vremenu prodirati proti Vodenj, Gramatikobi in Kozani. Dežuje

vse dni in prodiranje je silno težavno. Dne 16. in 17. novembra se je posrečilo Orkom, da so strli odpor Turkov pri Kumanovem, pri Katranici, Ostrovu, Sorovici in na prelazih ob Garičevem. Jutri nadaljuje grška vojska pohod proti Florini. Sovražnik se v okolici še vedno upira, dasi se je posadka v Bitolju udala. To so brzokone čete znanega mladoturškega voditelja Niazija beja, ki je pobegnil iz Rezne.

Skader.

Vse vojne operacije črnogorske so sedaj osredotočene na Skader, Taraboš in Sv. Ivan Meduo. Črnogorci so popolnoma cernirali mesto, težki oblegovalni srbski topovi pa blijujejo neprestano ogenj na že napol razbite utrdbе Taraboša in na Skader. V zadnjih dneh je po celi pokrajini silno deževalo in vladali so hudi viharji. Reke in potoki so narasli, pota so izginila pod vodo. Vse to silno otežkoča manevriranje oblegovane armade, ki se le težko giblje. Posebno težka je redna aprovizacija armade. Kolone z živili zastajajo na potu po cele dni. Precej hudi boji so se bili tudi pri Sv. Ivanu Medui. V teh bojih so izgubili Črnogorci 90 mož.

Bolgarska in Romunska.

Iz Sofije so prišla poročila, da se je začela Bolgarska oficijalno pogajati z Romunsko. Bolgarska vlada je poslala v Bukarešto specialnega poslanika, ki bo interveniral pri romunski vladi, posebno glede njenih zahtev. To misijo označujejo politiki kot paralel. misijo Daneva v Budimpešti. Sicer je romunske zahteve označil predsedniku sobranja že avstrijski zunanji minister Berchtold, ki je obenem tudi poudarjal, da bo Avstrija odločno podpirala romunske zahteve. Toda kralj je ravno vsled tega poročila poslal še enkrat svojega specialnega poslanika, dasi se je z romunskim kraljem Karlom pogajal tozadevno že pred časom eden sorodnikov bolgarskega kralja. Sicer sta Bolgarska in Romunska gotovo že edini, in sta bili že pred vojno popolnoma dogovorjeni. Bolgari so seveda pripravljani na kompenzacije, ker je ostala Romunska nevtralna in te kompenzacije jim je obljubila že pred vojno tudi Balkanska zveza. Seveda oficijalno se ta dogovor ni razglasil in tudi sedaj oficijalno še niso določene kompenzacije Romunske, ki so seveda odvisne od uspehov Bolgarov, odnosno Balkanske zveze. Klub temu pa skušajo Nemci uprizoriti med državami spor in hujskajo Romune proti Bolgarom. V listih razširjajo razne vznemirljive vesti, ki pa se bodo izkazale gotovo v kratkem kot neresnične in tendenciozne, kar so nemški listi in njihovi dozdnevni poročevalci že opetovano doživeli. Tako pišejo sedaj, da je bolgarska vlada vse obmejne posadke in strategične točke ob Dobruži zelo pomnožila in ojačila. Tako so odkrili tudi nemški listi strašno panbolgarsko gibanje med Bolgari v Dobruži. Pravijo, da je našla romunska vlada pri Bolgarjih in med romunskim vojaštvom manifeste v bolgarskem jeziku, ki pozivljajo Bolgare v Romuniji, da naj v eventualni vojni z Bolgarsko ne streljajo na svoje brate Bolgare, marveč na romunske častnike. Seveda je vse to je hujskanje nemških listov, ki so polni zavisti zaradi uspehov balkanskih Slovanov in bi radi zapletli v vojno Bolgarsko z Romunijo. Na to hujskanje pa se ne ozira niti Romunska, še manj pa bolgarska vlada.

Rusija.

Oficijozno se razglša iz Petrograda, da so vse vesti o mobilizaciji ruske vojske neresnične. Kakor se poroča nadalje iz Petrograda, bo ministrski predsednik Kokovcev v eni prvih sej ruske dume prebral vladno izjavo, ki bo dala povod za debato o ruske zunanji politiki.

Črnogorske vesti.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 17. novembra.

Črnogorski uspehi na južnem bojišču.

Že včeraj smo poročali o spopadu črnogorske vojske, ki je prešla Bojano, s sovražnikom broječim 3000 mož, turško vojsko, ki je bila pobita in pognana v beg. Danes moremo zabeležiti še večji uspeh Črnogorcev na tem bojišču. Glasom brzojavke, ki je bila oddana v Senkolu (S. Nikola ob ustju Bojane nasproti Pulaja) 16. t. m. ob 5. uri 40 minut in prispela ob 12. uri ponoči, je močen odred turške vojske, obstoječ iz dveh taborov nizama in nekoliko stotin bašibozukov, z eno brdsko baterijo krenil od Črnega

vrha in je dne 13. t. m. ob štirih popoldne napadel bivak desnostranske kolone generala Mitra Martinovića in ga pričel obstreljevati s topovi in puškami. Črnogorska vojska mu je takoj odgovorila in storila vse potrebno, da zadrži sovražnika, kar se ji je tudi v polni meri posrečilo. Boj je trajal do noči in šele tema je napravila konec temu dvobojevanju. V četrtek, 14. t. m., je ob tridesetih na sedem zjutraj z vso silo napadel neprijatelj črnogorske predstraže, ki so se mu junaški postavile v bran in preprečile njegovo napredovanje. Otvorilo se je nadaljevanje prejšnjega dne prekinjene borbe. Na nobeni strani se ni štedilo šrapnelov in pušk. Okoli enajste ure je obmolnila turška artilerija: pričel se je boj na bajonete. Ko je prispela črnogorskim predstražam pomoč, je pričel sovražnik omahovati. Čez četrte ure je bil prisiljen, da se prične umikati, kar se je vršilo pod zaščito zadnjih oddelkov. Toda črnogorska vojska mu ni prizanašala in ni prešlo niti pol ure, pa je bil turški poraz gotov: turška vojska popolnoma potolčena, ostanev v divjem begu, bojno polje pokrito z veliko množino mrtvih in ranjenih sovražnikov. V črnogorske roke je padla polovica turške baterije, mnogo pušk in municije. Bežeče razbite ostanke sovražnikove vojske so na to Črnogorci preganjali in zavzeli vse pozicije do Bele gore. Včeraj 16. t. m. je prodirala črnogorska vojska dalje, ne da bi zadela na sovražnika, ki se ni pokazal niti pri posedanju Črnega vrha in ostalih višin, ki jih je gotovo smatrati za najvažnejše strateške točke v teh krajih. To je jasen dokaz, da je turška vojska vsled tega poraza popolnoma obupana. — Toda tudi črnogorska vojska je drago plačala svojo zmago in bogati plen, kajti 50 mrtvih in ranjenih znašajo njene izgube. To je pripisovati v prvi vrsti boju na bajonete, pri katerem vselej največ vojakov pade. Bela gora se zove arbanški Mali barz, ki je 307 m visok in je najvišji severni vrh brdičevja Mali Rencit, ki se vleče od Lješa v smeri proti Belaju ob morskem obrežju.

Iz bojne statistike.

Jako zanimivo je v sedanjih vojski vprašanje, koliko patron se potroši v moderni bitki in koliko strel je potrebnih, da pade en nasprotnik? Na to vprašanje je odgovoril neki statistik, opira se na rezultate opazovanja v posameznih bitkah rusko - japonski vojski. V bitki pri Kinčo - tesnu je bilo na ruski strani 17.500 vojakov, od katerih jih je prišlo v boj 4415. Rusi so razpolagali s 77 obležniki, enim 203 in enim 152 milimetarskim in 54 poljskimi topovi in s 15 mitraljezi. Japonci so imeli 35.600 mož, 198 poljskih topov, 17 topov na bojnih ladjah in 48 mitraljev. Razvoj boja nas ne zanima, pač pa je treba poudariti, da so bili končno potisnjeni Rusi iz svojih dobrih pozicij. Ruske izgube so znašale 100 častnikov in 1375 mož, japonske pa 133 častnikov in 4071 vojakov. Na ruski strani je bilo potrošenih 736.185 patron za puške in mitraljeze, 7780 nabojev za oblegovalne topove in neznano število za poljske topove. Japonci pa so izstrelili: 4 milijone patron za puške in mitraljeze ter 40.149 nabojev za topove, od tega 3749 granat in 36.000 šrapnelov. Vrh tega so oddali ladijski topovi 6100 strelcev. Da ubijejo enega Rusa, je bilo Japoncem potreba 151 strelcev iz topa ali 3300 iz puške, Rusom pa za enega Japonca 10 in pol strela iz topa ali 214 iz puške. Kot je iz tega razvidno, ni moderna bitka tako opasna za življenje, kot se splošno misli. Seveda se ne sme boj »praznega bojnega polja«, kot ga lahko nazivamo, niti od daleč primerjati z bojem iz bližine, z bajonetnim bojem.

Zavzette S. Giovanni di Medua.

Končno je vendar rešena uganka, kaj je S. Giovanni, o katerem in o Lješu se je zadnji čas toliko govorilo in pisalo. Enkrat se je raznesla vest, da so oba imenovana kraja zavzeli Črnogorci, drugič zopet da Srbi. Danes ob desetih zvečer je dospela službena brzojavka, oddana ob 6. uri 20 minut popoldne v Senkolu (S. Nikola), ki javlja, da je včeraj padel S. Giovanni v črnogorske roke. Glasom tega poročila so se kolone desnostranske kolone generala Mitra Martinovića pomaknile od Črnega vrha do S. Giovanni di Medua. Neprijatelj se je umaknil v smeri proti Lješu. Misli se, da tudi tam ne bo nudil večjega odpora. Od bitke pri Luarse, ki je bila 14. novembra in v kateri je bil neprijatelj popolnoma uničen, je med Turki velika panika in nered. Sovražnik je nespodoben, da nudi črnogorski vojski resno bitko. Vhod komandanta in vojske v S. Giovanni je bil svečan. Črnogorska vojska je zaplenila veliko množino hrane in drugih voja-

ških potrebščin. — To javlja službena brzojavka.

PISMO IZ SOFIJE.

(Turške grozovitosti. — Hrvaški prostovoljci. — Ureditve železniškega prometa v osvobojenih krajih. — Finančni minister Teodorov o položaju.)

V Sofiji, 19. novembra.

Listi priobčujejo podrobnosti o grozovitostih, ki so jih izvrševali Turki pred vojno in ki jih izvršujejo še sedaj med vojnimi operacijami.

Te podrobnosti pa niso morda izmišljene, zakaj vojna oblast dovoljuje objavo teh podrobnosti samo, kadar ima za vse podrobnosti v rokah točna dokazila.

Zadnje dni priobčujejo listi detaje o grozotah, ki so jih Turki zagrešili v vasi Banskó, še predno se je začela vojna.

Dne 14. oktobra so turški vojniki napadli hišo vaškega načelnika Ivana Goleva, očeta 12 otrok. Moža so mučili na naravnost zverski način in so ga končno s kopiti svojih pušk potolkli do mrtvega. Njegovo hčerko Ruso Golevo, ki je bila učiteljica v domači vasi, so hoteli posiliti in poturčiti. Napolmrtvi se je posrečilo uteči zverinam v človeški podobi ter najti zavetje pri predstražah bolgarske vojske.

V času od 10. do 16. oktobra so Turki pomorili v tej vasi okrog 200 oseb.

Ko so se Turki iz Banske umaknili, so vzeli sabo: krčmarja Dimitra Serileševa, Lazarja Čučulanova, očeta 5 otrok, Blaga Stranova, očeta treh otrok, Nikolaja Terzijeva, Dimitra Dagardina, očeta treh otrok, Nikolaja Kasapčinova, očeta dveh otrok, Filipa Pulina, očeta dveh otrok, Dimitra Davteva, očeta devetih otrok in Nikolaja Volkmana, očeta šestih otrok.

Usoda teh siromakov ni znana, zatrjuje pa se, da so turški vojniki vse te na potu v Seres pomorili, ter njih razmesarjena trupla pometali v občestne jarke.

Tako so postopali turški vojniki s krščansko rajo še pred začetkom vojne, da so potem tudi med vojno ostali zverji, je več kakor gotovo.

Včeraj je prispelo semkaj nad 50 Hrvatov. Sami mladi, krepki ljudje.

Takoj po svojem prihodu so se javili vojni oblasti ter izrazili željo, da bi bili kot prostovoljci sprejeti v bolgarsko vojsko.

Dasi se vojna, kakor vse kaže, bliža svojemu koncu, vendar jim je vojno ministrstvo obljubilo, da jih sprejme v vojaško službo.

Danes dobe Hrvatje svojo uniformo, jutri pa jih že pošljejo v Svilen, morda tudi pred Odrin.

Hrvaški prostovoljci bi seveda radi, da bi se uvrstili v armado pred Carigradom, toda tjakaj ne pošiljajo nobenih novincev.

Hrvatje so prvotno hoteli v Srbijo, ker pa tu niso mogli preko meje, so se z ladjo peljali po Donavi na Bolgarsko, ter so tu vstopili kot prostovoljci v bolgarsko armado.

Bolgarska vlada je sklenila, da prevzame v svojo upravo progo turške državne železnice Solun - Dedeagač. Danes zjutraj sta se odpeljala preko Svilena (Mustafe paše) in Dimotike v Dedeagač načelnika pri ravnanju bolgarskih državnih železnic inženirja Milkov in Stojanov, da pregledata, v kakšnem stanju se nahaja proga Dedeagač - Solun. Ker bo treba samo neznanih popravil, se že v najkrajšem času prične redni železniški promet na imenovani progi.

Z načelnikom železniškega ravnanjstva je odpotovalo tudi več strojevodij, kurjačev in železniških delavcev, na čelu jim inženir sofijske kurilnice, ki ima nalogo, v Dedeagaču narediti potreben železniški depo.

Finančni minister Teodorov se je nasproti žurnalistom izjavil o položaju tako - le:

»Balkanska zvez ima sedaj 700.000 bajonetov.

Ta armada pa bo narasla na 1 milijon 200.000 mož, čim bodo organizirane od zaveznikov osvojene pokrajine.

Ta armada bo pač zadostovala, da se za vsak slučaj ohrani mir in red na Balkanu.

Kar se tiče vprašanja miru, je čisto samo ob sebi umljivo, da se bo ta mir sklenil neposredno med zavezniki in Turčijo. V tem oziru je vsako kakršnokoli posredovanje veljalo izključeno.

Prava mirovna pogajanja pa se ne bodo pričela prej, predno se Turki ne umaknejo iz čataldskih utrdb na ravnost v Carigrad. Da bodo zavezniki odšli v Carigrad, ni izključeno, ako pa bodo zavezniki tudi obdržali Carigrad, to pa je drugo vpra-

šanje. Sedaj zavezniki še ne mislijo na to, da bi si pridržali Konstantinovo mesto.

Katoliki v Novi Srbiji.

V Skoplju, 16. nov.

Skopska katoliška škofija obsega okraje Peč, Diakovico, Prizren, Prištino in Skopje in šteje 2000 hiš katoliških Arnavtov. Sedišče škofa je pravzaprav Skopje, toda iz političnih ozirov prebiva škof že več let v Prizrenu.

Sedanji škof je don Lazar Dimijade, ki pa je že pred meseci odpotoval iz svoje škofije ter se mudi ves čas na Dunaju.

Prejšnji škof se je imenoval Trokci. Papež je Trokcija odstavil na zahtevo avstro-ogrsko vlade, ker je le-ta bil znan kot pristaš gibanja za avtonomijo Albanije.

O sedanjem škofu Dimijadu pravijo, da ni posebno priljubljen med Arnavti in sicer zategadelj ne, ker je notorično v najtesnejši zvezi z neko tujo državo.

Negov namestnik v Skoplju je Josip Raman, ki je po rojstvu Srb in doma iz Stabile v skopski Črni gori. Preje se je pisal za Romanoča.

Katoliških cerkev je v škofiji deset in sicer v Skoplju, Letnici, v Stubli, Uroševcu (Ferizoviću), Janjevu, Mitrovici, Peči, Prizrenu, Diakovici in v vasi Cubli pri Prizrenu. Najmnožnejša katoliška občina je v Janjevu na Kosovem polju. Prebivalci te vasi so Srbohrvati, ki govorijo čisti srbohrvaški jezik. Pečajo se izključno z obrtjo. Največ jih je kovačev.

Vas šteje nad 300 hiš in je dala največ duhovnikov in škofov skopski katoliški škofiji.

Katoliški Arnavti se dele v tej pokrajini v avtonomiste, katerim stoji na čelu ugleden mlad trgovec Karaci, in v protivnike avtonomije, katere vodita brata Pok.

Stranka bratov Pokov velja za avstrofiško, toda niti ta stranka, niti avtonomaška nima posebne opore med Arnavti vboče.

Zlasti mohamedanski Arnavti gledajo prav pisano na svoje katoliške rojake, katerim očitajo, da so tuji službi.

V koliko je to očitanje upravičeno, se seveda ne da dognati.

Kakor se zatrjuje, bodo katoliki v Srbiji dobili svojo versko avtonomijo, slično, kakoršno že imajo v Črni gori.

Štajersko.

Štajerske deželne viničarske šole. Iz Gradca nam pišejo: Sinovi slovenskih viničarjev in malih ter večjih posestnikov obiskujejo prav pridno takozvane viničarske šole. Na teh zavodih se nauče pravilno postopati z novo trto, dalje se priuče kletarstvu, in kar je za našo deželo velikega gospodarskega pomena, umneju sadjarstvu. Da naše izvrstno štajersko sadje še ne igra na trgu po svetovnih mestih iste vloge kakor na primer tirolsko, so krivi očitno nedostaki pri sortiranju, zavijanju, sploh pri razpošiljanju sadja. Vsega tega se fantje na viničarskih šolah privadijo. Učna doba je od 15. februarja do 1. decembra in je obisk prav toplo priporočati. Sedaj še obstoje take šole v Skalcah pri Konjicah, v Mariboru, Zgor. Radgoni in Silberbergu pri Lipnici. Oni na Bregu pri Ptuj in v Ljutomeru je deželni odbor zalibože opustil, dasi bi bili taki šoli potrebni, zlasti ker se ne ukvarjata samo z vino-, temveč tudi sadjerejo. Podobna zavoda bi bila še potrebna v Savinski dolini in Posavju. Škoda, da je vsled brezčilne klerikalne obstrukcije ovirano v deželnem zboru vsako pozitivno delo! Kako zelo so te šole pri našem ljudstvu zaradi svoje praktične uredbe priljubljene, kaže dejstvo, da je od 846 učencev, ki so jih obiskovali, bilo 707 Slovencev in le 139 Nemcev. Izdalo se je za vsakega absolventa povprečno 30 K (fantje si morajo svoj uk večinoma odslužiti sami z delom v zavodu), torej skupno doslej 241.110 K. Več kot polovico, 145.000 K je dala dežela, ostalo pa država in okraji.

Občinske volitve v Mariboru. Včeraj 19. t. m. izvršile so se volitve v III. razredu. Dasi so bojazljivi socialni demokrati in Slovenci sklenili se volitve ne udeležiti, so vendar naši hrabri Germani trepetali in nabijali plakat za plakatom: »Überumpelung zu befürchten«. Vkljub tej agitaciji se je udeležilo samo 40% volilcev. Značilno je, da je najmanj glasov dobil Dr. Oskar Orosel, katerega hočejo bodočim županom napraviti. Dr. Orosel je sin bivšega predsednika slovenske čitalnice, pokojnega odvetnika dr. Oroslja, torej pravi renegat. Dobil je najmanj glasov, ker ni priljubljen. Po konci ga drže vsenemški volilci, ker jih veselo zagrizene vsenemške fraze, katere raztresla ta smešni mož pri vsaki priliki, iz njegove bljografijske znamenite pravda z njegovim

sorodnikom Högenwartom zaradi veljavnosti neke pogodbe, pravda, ki je svoj čas zanimala celo državno pravdnitvo in odvetniško zbornico. Socialdemokratska glasila so svoj čas imenovala dr. Oroslja redno: »der Dr. Polony von Marburg«. To je opozarjanje na neke zaslužke, kakoršnih je baje zaslužili znani ogrski politik v Budimpešti. Našim Nemcem tega župana toplo priporočamo.

Iz St. Jurja ob J. ž. (Knjigovodski tečaj) se priredi na tukajšnji deželni kmetijski šoli od dne 27. do inkluзивno 30. decembra. Učilo se bo — kmetijsko knjigovodstvo. Udeleženci dobe stanovanje zastoj, manj premožni tudi denarno podporo v znesku 10 K, za katero pa morajo v prijavi posebej prositi. Prijave do 15. decembra.

Zalec. Kmetijsko bralno društvo na Ložnici pri Zalcu vabi na gledališko predstavo, ki se vrši v nedeljo, dne 24. novembra t. l. v dvorani g. Karla Janiča v Zalcu. Začetek točno ob 7. zvečer. Svira ciganska godba Roj. Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo novega gledališkega odra v Zalcu, pričakuje se obilne udeležbe.

Na Muti se priredi v nedeljo, dne 1. decembra popoldne v slovenski šoli gospodarski shod, na katerem predava gosp. potovalni učitelj Gorican.

Pri Sv. Primožu nad Muto so imeli v ponedeljek občinske volitve, pri katerih so zmagali Slovenci dvih razredih. Prvi razred so že itak prej imeli Nemci. Seveda so naskočili Nemci to zadnjo slovensko trdnjavo na jezikovni meji z vso silo. A ob zavednosti slovenskih mož je bil njihov napad odbit.

Iz Maribora. Za zadnje letošnje zasedanje porotnega sodišča so bili izžrebani sledeči gg. kot glavni porotniki: Janez Nedelko, hišni posestnik; Friderik Nerat, čevljar; Alojz Peklar, kovač; Oton Poleg, mesar; Janez Poš, trgovec; Karel Sinkovič, ključavničar; Jože Waidacher, čevljar; Val. Vehovar, čevljar; Friderik Wiedemann, zasebnik; Karel Worsche, trgovec, vsi iz Maribora; Janez Šaucer, krčmar pri Sv. Jurju ob Pesnici; Anton Inkert, posestnik v Krčevini; Jurij Mulec, posestnik pri Sv. Marjeti ob Pesnici; Alojz Kren, posestnik v Plaču; Jože Serbinek, posestnik v Plaču; Janez Nerat, posestnik v Rožpohu; Anton Hanc, posestnik v Ciršaku; Alojz Jäger, trgovec pri Sv. Lovrencu nad Mariborom; Andrej Bezonik, posestnik v Rdečem bregu; Jože Ledonek, posestnik v Cretu; Alojz Kugler, posestnik v Poljčanah; Engelbert Sichel, trgovec v Sp. Poljskavi; Fran Juhart, lesni trgovec in Karel Kukovič, medicinar, oba v Slovenski Bistrici; Anton Jurca, veletržec; Janez Riegelbauer, trgovec; Janez Stendte star., posestnik, vsi iz Ptuj; Janez Turkuš, veleposestnik v Majšpergu; Adolf Zoržini, posestnik v Zg. Radgoni; A. Žaler, posestnik v Sratovcih; Franc Magdič, posestnik v Mekotnjaku; Feliks Hedetz, trgovec v Veržju; Martin Mravlak, ekonom v Sp. Gortini; E. Draksler, posestnik na Muti; Jože Vomer, posestnik v Jančevem vrhu; Alojz Hubman, hišni posestnik v Mariborju. Kot nadomestni porotniki so izžrebani: Karel Bros, mizar; Anton Pirkmajer, trgovec s senom; Martin Ertl, dimnikar; Frid. Felber, trgovec; Franc Gilda, agent; Pavel Heričko, lončar; Janez Holzer, brivec; Jakob Jurčko, dimnikar; Ferd. Kaufman, trgovec, vsi iz Maribora.

Slovensko gledališče v Ptuj. Vrlim našim diletantom, ki so uprizorili minulo nedeljo »Svetinovo hči«, moramo biti za umetniški užitek iskreno hvaležni. Vse vloge, od bogatega človekoljubnega tvorničarja Dragana, pa doli do cvetličarja, so bile v izbornih rokah. Ne dopuščamo, žal, prostor, spuščati se v podrobno oceno predstave, konstatiramo le splošno sodbo slovenskega občinstva, da se je izvrstno igralo in da si želimo kmalu zopet enakega užitka. Potem bodo menda polagoma izostali tudi javni napadi raznih nezadovoljencev na novoustanovljeno dramatično društvo. Pohvalno moramo omeniti tudi naše tamburaše, ki so prav pridno udarjali med odmori.

Drobne novice. Iz Vidma poročajo, da so bili pri občinskih volitvah na Zdolah izvoljeni Pajdaševi pristaši. Kdo drugi se tudi volitev ni udeležil. — Iz Hotinje vasi poročajo »Straža«, da se je poročil Franc Pišek, sin posestnika in drž. posl. Piška z Marijo Vauhnik, hčerko župana v Ješenci. — Iz Slovenjgradca. Namestnika je premetista okr. zdravnika dr. Gantnerja v Mürzzuschlag in od tam dr. Bussona v Slovenjgradec. Mož zna seveda »imenitno« slovenski, pa kaj to graški gospodi mar! — Umrli je v Mariboru poduradnik J. ž. Vincenc Ferik, 58 let star. — Iz R. ž. Zgorelo je dne 15. t. m. gospodarsko poslopje posestnika Franca Sernca. Škoda je za več tisoč kron. Sumi zažiga leti

na nekega težaka Lovrenka iz Samušana, ki so ga že zaprli. — Iz Ptuj poročajo to-le idilično zgodbo: Dne 2. novembra je prišel odvetniški uradnik Rupert Auer pijan domov in je začel tako hudo razgrajati, da je žena poslala po policijo. Prišla sta dva stražnika, ki sta pijanega Auerja izveljuzili iz postelje, ga zvezala, naložila na voz in odpeljala v kajho. Ker pa je Auer tudi proti policajema neuljudno obnašal, je dobil zato pri mariborski okrožni sodni tri mesece težke ječe. — Umrli je v Ormožu Marija Krepš, stara 76 let. — Razpisano je v mariborski kaznilnici mesto pristava, ker je sedanjí pristav Hürsler prestavljen za oskrbnika na messendorfsko kaznilnico.

Koroško.

Iz dekliškega zavetišča v Celovcu je pobegnila 23letna Elizabeta Reizer. Reizerjeva je bolehalo že dalj časa na ožnostih in je bila svoječasi tudi nekaj časa v opazovalnici. Dekle je veliko in močno. Kam je pobegnila, še ni znano.

Požar. Pri Bekštajnu je pogorelo gospodarsko poslopje in velik kozolec posest. Buldorferja. Kako je ožen nastal ni znano, sumijo pa, da je bil podtakjen. Hišo so rešili. Pogorela je vsa kрма in poljsko orodje. Zgoreli so tudi trije prešiči. Posestnik je bil zavarovan za poslopja že preje, křmo pa je zavaroval najemnik še le par dni pred požarom.

Primorsko.

Sv. Križ pri Trstu. Tu pri nas priredi podružnica Ciril — Metodove družbe v nedeljo, dne 24. novembra veselico v korist šolski mladini; da bodo tudi naša mladina imela letos božičnico, smo se združili tako, da bodo pri omenjeni veselici sodelovali tudi naši mednarodni socialni demokrati, pevsko društvo »Skala« in šolska mladina. Prosimo tem potom obilne udeležbe, posebno iz bližnjih vasi.

Stekel pes je popadel v neki vili pri Sv. Vitu štiri osebe. Psa so preiskali in konstatirali, da je stekel. Pes je poginil čez 4 dni. Odrezali so mu glavo in jo poslali v Pasteurjev zavod na Dunaj. Obenem so poslali v ta dunajski zavod tudi vse štiri popadene osebe.

Iz državno-železniške službe. Prestavljeni so: stavbni višji komisar v Splitu Peter Senjanič k. k. direktor v Inomestu, višji revident prometni kontrolor V. oddelka Zdenko Strial v okrožje dunajskega direktorja, višji revident in predstojnik skladiščnega vodstva v Gorici Julij Sanderly v okrožje dunajskega direktorja, stavbni komisar III. oddelka Aleksander Strakos na Dunaj, stavbni adjunkt Franc Vosecky iz Ljubljane v Split, asistent pri direktorskem VI. oddelku Alojzij Germek v Split, asistent pri direktorskem VII. oddelku Leo Breyman v Ljubljano, uradniški aspirant Emil Drinovec iz Boh. Bistrice v Gorico.

Strašne razmere v tržaški bolnici. Dve kmetici iz Podrage na Vipavskem sta šle k goriškemu zdravniku dr. Gattorni — Italijanu. — Mož je bolnici preiskal in odredil, da naj gresta takoj v bolnico v Trst. Ko sta dospeli v Trst, sta vzeli s sabo neko spremljevalko, ki ume laško, ker sta sami laškega jezika nezmožni. Tržaški zdravnik baje dr. Grisotto je ženski s strašno nejevoljo preiskal, eno meni nič tebi nič odslavljal, drugo pa obdržal v bolnici 8 do 10 dni. Strašno se je znosil nad spremljevalko bolnih žensk, češ zakaj mu vodi v bolnico bolnice, ki ne znajo italijanski, kajti vedeti bi morala, da brez italijanščine v bolnici nič ne opravi. Na krepke odgovor spremljevalke, ki je kot zdravniku odločno pojasnila njegove dolžnosti, je brezobzirni Italijan utihnil in rekel samo, da naj gredo oni bolniki, ki imajo denar — kmetica je namreč kar naprej vse plačala, v zasebno oskrbo, češ da on za take ljudi nima časa. To smo izvedeli iz tržaških krogov in upamo, da bodo tržaški slovenski krogi temeljito in na merodajnem mestu poučili tega moža o njegovih zdravniških dolžnostih, ki jih ima namreč Slovencem.

Ukradena pošiljatev zlata. — V dveh zabojih mesto zlata — svinco. Tržaški parnik »Heluan« je naložil pred kratkim 40 zabojev zlata. Zlato je bilo namenjeno v Aleksandrijo. Kot odposiljalci so bile označene razne angleške banke, kot adresat pa egipčanske banke. Ko so zaboje v Aleksandriji izložili, so našli v 38 zabojih res zlato, v dveh pa je bil mesto zlata svinco. Pečati teh dveh zabojev so bili nedotaknjeni, teža je popolnoma odgovarjala označenim težam v spremnih listih. V obeh zabojih bi bilo moralo biti 10.000 funtov zlata v vrednosti 240.000 kron. Kje se je izvršila defraudacija, še ni znano. Uvedena je obsežna preiskava, ki pa do sedaj ni odkrila nobenih sledi predrznih tatov.

Poskušeni samomor v zaporu. V policijskem zaporu v Trstu se je zastrupil 20letni Nikolaj M. Odpeljali so še živega v bolnico in upajo, da ga bodo rešili.

Za župana v Poreču je bil izvoljen v včerajšnji seji občinskega zastopa Ivan de Candussio.

Izaraba vodnih sil v Dalmaciji. Na izredni generalni skupščini delniške družbe za izkoriščanje vodnih sil v Dalmaciji je dobil pravni svet dovoljenje, da sme zvišati akcijski kapital od 11 milijonov na 15 milijonov kron. Na tej skupščini so izpomenili tudi nekaj drugih statutih, med temi tudi, da sme družba emitirati obligacije za tri in pol milijona kron.

Ukraden ček. Pred nekaj dnevi je ukradel neznan tat trgovcu Viljemu Graberju na Reki ček za 600 kron. Ta ček je tat tudi realiziral. Kot tatu so aretirali včeraj v Splitu 22letnega Alberta Felicitaja, ki je tatvino priznal.

Dnevne vesti.

Kako nas dajejo ali zopet konfiskacija. V Mariboru je umrl grd človek; svoje premoženje je zaslužil od Slovencev, a še na smrtni postelji ni pozabil pokazati svoje sovražnosti do Slovencev. O tem je govoril kratek dopis iz Maribora, ki smo ga včeraj priobčili in v katerem je bilo tudi ožigosana slovenska mladost in brezbriznost. Takih stvari je vsak dan čitati v vseh mogočih nemških listih, a dočim nemški listi niso nikoli konfiscirani, je državni pravdnik v kranjskem vilajetu Luschan — aga hitro opasal svoje skromnega uma svetli bajonet in je nabodel naš list. Ker bomo seveda prosili ljubljanskega drž. poslanca, naj imunizira ta konfiscirani spis, ne bo konfiskacija imela drugega uspeha, kakor da je nam prizadejana denarna škoda. V zahvalo za konfiskacijo bomo pa priobčili besede, ki jih je izrekel posl. dr. Stransky o pravosodnem ministru Hohenburgerju, po čigar ukazih postopa Luschan — aga.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Za dan 20. decembra t. l. so razpisane nadomestne volitve za delavsko zavarovalnico proti nezagodam v Trstu ter bodo obrtni delodajalci te dni prejeli od vodstva zavarovalnice glasovnice naravnost po pošti. Te volitve so tako za delodajalce, kakor za delojemalce največje gospodarske važnosti. Uspeh je pri teh volitvah le mogoč, če se složno in enotno postopa ter vsi gospodarji in službojemalci store svojo dolžnost. Najao opozarjamo zategadel vse obrtne delodajalce, da dobro hranijo došle jim glasovnice dotlej, da dobijo poziv in navodilo, kako jim je postopati pri teh volitvah.

Občinske volitve v Dobrunjah pred upravnim sodiščem. — Upravno sodišče proti dež. odboru. Sredi meseca svedana t. l. so se vršile v Dobrunjah obč. volitve. Stranka župana Korbarja si je ohranila oblast v občini na ta način, da je obstrukcija razveljavila 593 naprednih glasov, češ, da so glasovnice neveljavne, ker teh glasovnic volilcem ni dostavilo županstvo, ampak so jih volilci dobili neposredno od dež. odbora. Proti tej volitvi so se naprednjaki pritožili na dež. vlado. Pritožili so se tudi zaradi tega, ker so vse glasovnice, ki jih je županstvo bilo dostavilo volilcem, opremljene z obč. pečatom, to v zvezi prepovedi deželnega odbora kranjskega od 14. novembra 1911 dani vsem občinam, da se na glasovnice ne sme pritiskati obč. pečata. Dež. vlada je pritožbo zavrnila, češ, da so glasovnice v zvezi pritiskjenemu obč. pečatu veljavne, da pa so neveljavne one glasovnice, ki jih volilcem ni bilo dostavilo županstvo. Včeraj je bila zaveda pred upravnim sodiščem na Dunaju. Upravno sodišče je izreкло, da dež. odbor ni bil upravičen izdati kake prepovedi glede rabe obč. pečata na glasovnicah, da so glasovnice, četudi nosijo obč. pečat, veljavne, dež. odbor sploh ni kompetenten, izreči veljavnost ali neveljavnost glasovnic. Dalje je upravno sodišče izreкло, da dež. odbor ni upravičen volilcem neposredno dajati glasovnice, marveč je v to pristojna edino je občina ter je vsaka glasovnica, ki je volilcu ne vroči občina, neveljavna. Pritožbo je pred upravnim sodiščem zastopal dr. Ravnihar. — **Okrožnica** od 14. novembra 1911, s katero je deželni odbor kranjski na vse občine izdalo prepoved, da ne smejo pritiskati obč. pečata na glasovnice, je bila napadena proti naprednim občinam. Deželni odbor je hotel s tem pomagati klerikalnim opozicijam v teh občinah, katerim bi dal na razpolago glasovnic v poljubnem številu; dočim bi v občinah s klerikalnim obč. odborom napredna opozicija ne mogla dobiti glasovnic, kajti klerikalni občinski odbor bi jih ne dal več, kakor vsakemu volilcu po eno in še to v zadnjem trenutku, tako da bi bila vsaka agitacija nemogoča.

deželni odbor pa seveda naprednjakom itak ne bo dal na razpolago glasovnic. Tako se je dosedaj dejanski prakticiralo, kažemo le na volitve v Prečini, pri Devici Mariji v Polju in drugod. Tem mahinacijam je upravno sodišče napravilo konec izreklj, da dež. odbor ni bil upravičen do omenjene prepovedi, da se torej na glasovnice sme pritiskati obč. pečat, ne da bi bile te glasovnice neveljavne, na drugi strani pa, da so od deželnega odbora volilcem neposredno in ne potom obč. odbora dane glasovnice neveljavne. Razsodba upravnega sodišča je torej za obč. volitve na Kranjskem načelne važnosti.

Špisarji so razburjeni. Graška »Tagespošta«, ki menda tudi zobje iz dispozicijskega korita zunanega ministrstva, je včeraj z rešnim obrazom svarila Srbijo, češ, kar ponižna naj bo, sicer se ji zna kaj zgoditi, kajti avstrijsko prebivalstvo je razburjeno. Kdo je pa razburjen? Monarhija ima 25 milijonov Slovanov, ki so vsi proti vojni s Srbijo, ki smatrajo srbske teritorialne zahteve za opravljene in obsojajo sedanjio politiko avstrijsko kot nesrečno. In Nemci in Madžari — ali so mar ti za vojno? Socialni demokrati so vsi odločno proti vojni in ravno tako pravi zastopniki madžarskega naroda, ogrski opozicionaici. Kdo je torej razburjen? Nemški špisarji na Dunaju in v Gradcu, drugi nihče. Ti špisarji seveda ne bodo svoje kože na semen nesli in se torej lahko pri žlamanju piva razburjajo kolikor hočejo. Nečuvno pa je, kako se taki listi, kakor je »Tagespošta«, dovoljujejo govoriti kar v imenu vsega avstro-ogrskoga prebivalstva, torej tudi v imenu Slovanov. »Tagespošta« naj govori za svoje zapite špisarje.

Naša politika — naša nesreča. Nemški listi avstrijski ščujejo na vojno. Svetohlinsko govore, da so zaljubljeni v Srbijo in v Bolgarijo, ob enem pa lažejo, da se še prebivalcem pekla studi. Ob enem pa stoka vse prebivalstvo in ravno ti ščuvalci na vojno najbolj o veliki gospodarski depresiji. Povsod manjka denarja, ljudje nič ne kupijo, dolžniki nič ne plačajo, tovarne nimajo naročil... Kakšen je gospodarski položaj, se spozna iz tega, da je avstro-ogrška banka omejila izdajanje zlata. Prej je bilo toliko zlata v prometu, da so se ga ljudje branili, a zadnji čas je zlati denar kar izginil. Nikjer ga več ne vidiš, če pa greš v banko, izveš, da so izdajanje zlata znatno omejili. Italija je imela celo leto vojno s Turčijo, a tega ni storila, pri nas so pa komaj začeli rožljati z orožjem, pa je že stiska.

Roparji in požigalci so boritelji za svobodo na Balkanu. Tako jih imenuje krščanskosocialen list »Deutsches Volkshlatt«, ki piše dobesedno: »Na Balkanu so, kakor se zdi, izgubili vsak npravstveni stik z ostalim kulturnim svetom. Gospoda, ki je pričela vojno v imenu svobode in civilizacije, se je izkazala, da ni ničesar drugega kot navadni roparji in požigalci. Noben človek bi ne bil Srbiji nevoščljiv teritorialnega povečanja, saj je to potreba vsakega napredujočega naroda, toda sedaj moramo samo obžalovati one pokrajine, ki bodo pri končnem obračunu pripadle srbskemu gospodarstvu.« — Torej boritelji za svobodo, ki so napravili z brezprimernim junaštvom in z brezprimerno požrtvovalnostjo konec vekovnemu turškemu tiranstvu in stoletni anarhiji, ti so v očeh krščanskosocialnih šmukov »navadni roparji in požigalci, tisti Arnauti pa, ki so samo ropali, plenili, požigali in morili, odkar jih pozna zgodovina, so narod poštenjakov, so ljudje tako idealno plemeniti in dobri, da se mora zanje Avstro-Ogrska žrtvovati, če tudi pri tem riskira svetovno vojno! In čemu tudi ne, saj se žrtvuje za »narod poštenjakov, za narod vrlih mož«, katerega hočejo požreti »navadni roparji in požigalci« — Srbi in Grki! Da, zares, gotova dunajska gospoda je v svoji slepi strasti že zdavna zgubila vsak npravstveni stik z ostalim kulturnim svetom!

Slovenskim umetnikom. Srbsko vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za izvršitev: a) spomenice srbsko-turške vojne 1. 1912. in b) medalje za požrtvovalno službovanje. Natečaja se smejo udeležiti samo jugoslovanski (bolgarski, hrvaški, slovenski in srbski) umetniki. Načrti so lahko izdelani kiparsko (materijal po volji) ali slikarsko in se naj predložijo vojnemu ministrstvu (artiljerijsko-tehnično oddeljenje) najkasneje do 13. decembra t. l. Ministrstvo bo po svojem prevdkaru izbralo najboljše izmed skic, katere potem postane last vojnega ministrstva. Za sprejet načrt je določena ta le nagrada: za spomenico 1000 dinarjev, za medaljo tudi 1000 dinarjev.

Javno čitalnico otvori v nedeljo gospodarsko napredno društvo

za šentjakovski okraj v svoji knjižnični sobi Vožarski pot št. 4. Čitalnica je odprta vsako nedeljo popoldne od 2. do 5. in je določena zlasti za delavce, pa tudi za vsakega drugega. Obisk čitalnice je brezplačen.

Za balkanske ranjence je darovalo gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj 20 K.

Gospod Vid Bratuž, starinar je daroval gospodarskemu naprednemu društvu za šentjakovski okraj 4 zidne obešalnike za obiskovalce knjižnice. Odbor mu izreka za to rodoljubno požrtvovalnost najtoplejšo zahvalo in ga priporoča občinstvu.

Razsvetljava vozov. Iz raznih krajev prihajajo vesti, da se ljudje za določbe cestnopolijskega reda ne brigajo in da so na državnih in neeraričnih cestah ponoči in v mraku razsvetljeni vozovi že prava izjema. Zato pa čitamo vsak čas, da se vozovi prevračajo v jarke, da celo v potoke in reke. Skoro noben voz nima svetilke, in karambolaže so na dnevnem redu. A tudi kolezarji se vozijo brez luči. Navada je tudi, da vozi več težkootovornih vozov drug za drugim. Vozniki ali na vozeih spe ter prepuščajo vprego svoji usodi, ali pa stopajo vsi skupaj poleg prvega ali zadnjega voza ter se živahno pogovarjajo. Za živino in vozove pa se ne menijo. Tudi se radi zabavajo s tem, da pokajo z biči, kriče ali pojo. Večkrat pušajo vozove brez nadzorstva sredi ceste ali ulice, sami pa popivajo po gostilnah. Deželno predstvo za Kranjsko je na take in enake nedostatke po naših cestah in ulicah iznova opozorilo vsa c. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem in mestni magistrat v Ljubljani ter naročilo, da je treba določbe cestnopolijskega reda najstrožje izvajati. Opozarjamo torej tudi tukajšnje prevoznike, kočijaže, fijačkarje in kolezarje, da mora biti brez razločka vsak voz (oziroma vsako kolo) razsvetljen od večernega do jutranjega mraka, t. j. ob času javne ulične razsvetljave in opremljen s trpežno svetilko, ki daje svetlo belo luč. Takisto je puščanje vozov brez nadzorstva na cesti, nagla vožnja po mestnih ulicah in pokanje z biči po cestnopolijskem redu za mesto Ljubljano prepovedano ter se kaznuje z globo od 2—200 K ali z zaporom 6 ur do 14 dni. Ker imamo med čitatelji svojega lista tudi mnogo voznikov, jih opozarjamo na te določbe, da se izognejo neprijetnostim in škodam.

Monsignor Anton Peterlin, župnik v Smihelu pri Novem mestu je 21. t. m. jutraj v svojem župnišču umrl. Pokojnik je bil že lansko leto nevarno bolan. Komaj je okreval, je zopet opravljal svojo službo. Pretečeni petek je še maševal, potem pa je začel tožiti o glavobolu, lotil se ga je takozvani »šen«, ki ga je v par dneh spravil na oni svet. Peterlin je bil eden tistih redkih duhovnikov iz stare šole, ki se ne brigajo veliko za politiko; mož je živel le svojemu poklicu in si napravil, kakor sodijo ogromno premoženje. Ko so ga pri zadnjih občinskih volitvah nadlegovali za agitacijo, je izjavil: »Pustite me pri miru, stojim blizu groba in imam nujnejših skrbi kot so volitve«. Največ po njegovi zaslugi se je v Smihelu zgradil zavod šolskih sester, kjer se vzgojuje tudi hčere boljših dolejških rodbin, pa tudi iz dalnjih krajev. Pokojnik je umrl v 80. letu svoje starosti. Pogreb bo v petek.

Elektoradiograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda z senzacijsko kolorirano dramo »Polhele po zlatu«. — Jutri priljubljeni specialni večer z izbranim sporedom.

Preselitve v Ljubljani. V zadnjem preselitenem roku se je v Ljubljani preselilo 426 družin, oziroma, ki so štele blizu 1700 oseb. Na novo se je priselilo 47 rodbin, dočim je odšlo iz Ljubljane 34 strank, ker so bile prestavljene v druge kraje. — Malih in srednjih stanovanj še vedno primanjkuje.

Prijet izgnanec. Včeraj je bil aretiran leta 1864. v Zgornjem Berniku pri Cerkljah rojeni postopač Ivan Jerše, ker ima za mesto prepovedan povratek. Vrhlu tega je pa še na sumu, da je na tuje ime naročil neke »trikelne« in jih potem prodal, denar pa pognal po grlu. — Tudi leta 1853. v Polhovem Gradcu rojeni Andrej Osredkar je bil aretiran, ker se je bil na Emonske cesti pritepel na Spitzerjev vrt in tam ukradel 20 vrtnic. Mož tatvino sicer prizna, toda trdi, da je to storil v pijanosti in zmoti ter pravi, da ne ve kam jih je djal. Oba so oddali sodišču.

Tatinski cigani. Včeraj so prišli na semenj cigani Gottlieb Seger, 101. 1874. v Sirnicu pri Beljaku, leta 1885. v Ebenseju pri Gmunden rojeni Daniel Jungwirth in Katarina Jungwirth, roj. 1882. v Obtenau pri Halleinu. Cela trojica je hodila po raznih zlatarskih trgovinah in izbirala razno zlatarino, ne da bi bili kaj kupili. Ko jih je na Mestnem trgu stražnik prijel, jo je bil Seger popihal in pri tem od sebe vrzel štiri no-

ve prstane, katere so bili pokradli po trgovinah. S pomočjo občinstva je stražnik tudi tega prijel in potem vse tri odvedel v zapor.

Navihani sladkosnedeži. Že dlje časa so vedeli otroci, da ima branjka Ivana Kraševčeva na Poljanski cesti št. 7 lepo dišeče hruske, do katerih dolgo časa niso mogli, naposled so jo pa le »pogrnili«. Poiskali so železen drog ter z njim nabadali hruske pri oknu in jih na ta način dobivali iz kleti. Kraševčeva pravi, da ima z ozirom na pokvarjenost in kolikor ji hrusk manjka, 90 K škodo. Mladi »ribiči« bodo za dobroto morali čutiti očetovo brezovko.

Brakir, črn, z rjavima lisama nad očmi, noge spodaj rjave, gobec rjav, čuje na ime Kastor se je zatekel v Spod. Šiško. Dobi se pri županstvu občine Sp. Šiška proti povrnitvi stroškov.

Znamenje zime. V noči 19. na 20. t. m. so dosedaj še neznani tatovi vlomili v hiši št. 17 na Privozu v drvarnico ter neki stranki ukradli in odpeljali kakih 10 stotov premoga.

Izgubila je zasebnica g. Marija Bizjakova manjšo vsoto denarja in malo sliko. — **G. Franciška Žanova** je izgubila v robcu zavezanih 50 K. — **Delavka Franciška Kržmančeva** je izgubila denarnico, v kateri je imela 4 K, 5 petic in neki račun.

Društvena naznanila.

Slovenskim modroslovcem. — Društvo slovenskih profesorjev vnovič vladno vabi vse izprašane slovenske prof. kandidate in pa tudi vse one, ki stoje neposredno pred izpitom, še študirajo, oziroma so se letos nanovo posvetili filozofičnemu študiju, naj se javijo odboru z vsemi potrebnimi podatki, ako tega še dosedaj niso storili. Le z natančnim statističnim pregledom more z uspehom zastopati koristi mlajših moči. Ravnotako se more pri eventualnem posredovanju ozirati le na one, ki so se javili. V interesu neprijavljenih mlajših gospodov tovarišev je torej, da naznanijo društvu svoje ime, stroko in stadij izpita, odnosno stadij študija, v katerem se nahajajo; že izprašani, pa nastavljeni datum izpita.

Čitalnica v Ribnici priredi v nedeljo 24. t. m. ob 8. zvečer v hotelu »Arko« s prijaznim sodelovanjem »Glasbenega društva« v Ribnici veselo in raznovrstnim vsporedom. Vstopnina za posamezno osebo 1 K; obitelji pa pri sprednjih vrstah 3 K, drugod 2 kroni.

Za „Rdeči križ balkanskih držav“.

Uredništvu našega lista so poslali: gospa Marija Rojina v Spodnji Šiški 10 K in — do mesto običajnega godovnega šopka teti Marički 4 krone.

Spedijski družbi »Balkan« so poslali: gospa svet. Galle 1 kos filanele, g. dr. Kersnik 1 plašč, slovenske učiteljice 12 rjuh in 36 oblačil, g. dr. Milan Gorišek v Šent Lenartu 1 zavoj blaga, ga. Marija Zupanc 1 sukno, 1 obleko in 6 srajc, g. dr. Churain v Lukovici 10 hlač in 6 parov nogavic, gospa Ana Zanierjeva 2 zavoja blaga, g. Karel Barborič v N. v. mestu 10 jopičev, ga. Marija Terškova v Ljubljani 1 sukno in 1 pelerin in gospa Ana Majcen, profesorjeva soproga v Mariboru, 3 zaboje platnine, teže 366 kg. — Hvala vsem!

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik g. dr. Tone Gosak.)

Prenos 32.006 K 10 v. — Stavbna in kreditna zadruga v Idriji kot od članice Sokola sester Malči Kosove, Leni Lapajnetove, Minke Mačkoveške, Ivanke Rupnikove, Tončke Trohove in Fanči Tučarjeve nabrano 358 K 78 v. M. Pogorelec, Chicago, Heyworth Bldy, 1114, 400 kron; Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki (zbirka iz Škofje Loke) 1002 K 20 v; Josip Vrhunc, gostilničar, Bled, nabral 18 K; uredništvo »Slov. Naroda« 29 K 70 v; upravnništvo »Slov. Naroda« 550 kron 30 v; Učiteljska tiskarna 1 K; Rihard Tory, trgovski sodnik, 2 K; skupaj 2361 K 98 v; — vsega skupaj 34.368 K kron 08 vinarjev.

Razne stvari.

*** Senzacionalen samomor v Zagrebu.** — Čuvajeve spletke in žrtve. V nedeljo se je ustrelil, kakor smo že na kratko poročali, v Zagrebu sin bivšega podbana, vladni koncipist Zdenko pl. Chavrak. Ta samomor je jako zanimiv in značilen za razmere na Hrvaškem in je in še bo odkril marsikaj iz zadnje preteklosti v Zagrebu. Posebno prizadeta je pri tem

madžarska vlada na Hrvaškem, njeni cilji, njena sredstva, pred vsem pa njena korupcija, ki sega do najvplivnejših krogov. Ta samomor je v najožji zvezi s polomom zavarovalnice za kandidate smrti, oziroma njenih zavarovalcev »Balkan« in »Jadran«. Aretirani uradniki in ravnatelji teh zavarovalnic so namreč v preiskavi izpovedali, da so izdali ogromne svote — Razno — za podkup vladnih uradnikov. Ta nastop ni ostal brezuspešen, Madžaroni so se dali podkupiti in zavarovalnica je bila takorekoč imunizirana in varna pred vsemi persekucijami, ki jih je zahtevalo vedno odločnejše osleparjeno hrvaško ljudstvo — osleparjeni narod hrvaški. Škoda znaša več milijonov kron. — Med podkupljenimi uradniki in med zavarovalnico je ba je posredoval, kakor je izpovedal v preiskavi ravnatelj Duma, tudi odvetnik dr. Frank. Že svoječasno je tožil bivši podban Levin pl. Chavrak dr. Franka. Proti Franku je bila uvedena že preiskava, katero pa je ustavil sam Čuvaj — o katerem piše včerajšnja »Arbeiterwille«, da je čez glavo zadolžen in da si je tudi poskušal s svojim banovstvom pomagati iz zadrege, ker mu je izročil Frank nek pismo, ki je bilo silno kompromitirajoče za Čuvaja. Toda sleparstva zavarovalnice so prodrli kljub zadržkom podkupljenih madžarskih uradnikov z vohemmetno silo na dan, sledile so aretacije in preiskave, ki so posvetele z bengalično lučjo v koruptirane madžarske kroge. Bivši podban, oče samomorilca, ni poslušal mamljivih klavov podkupovalcev, pač pa je bil bolj dostopen njegov, precej lahkoživni sin, ki je dobil od zavarovalnice 20.000 kron, nekateri viri trdijo celo 40.000 kron, da pregovori svojega očeta, da ne nastopa proti zavarovalnicam. Pada režim Čuvajev, pravice narodov prodirajo na dan in odprla se je tudi knjiga in v njej listi starih grehov madžarskih uradnikov. Čuvaj ne more več držati in aretirani bi bil moral biti tudi mlajši Chavrak. V strahu pred škandalom je mož izvršil samomor. Preiskava glede samomora je pokazala tudi, da se majore stolčki tudi raznih drugih visokih madžarskih funkcionarjev, med katerimi je tudi zagrebški policijski šef Šporčić, znani državni pravdnik, ki je nastopal kot tak v svetovno znanem zagrebškem veleizdajniškem procesu Accurti in predsednik takratnega senata Tarabochia.

*** Sleparski bančni ravnatelj.** Iz Debrecina poročajo: Proti ravnateljem debrecinske agrarne banke so uvedli kazensko preiskavo. Baje so ponaredili več dokumentov.

*** Mažarsko.** Iz Budimpešte poročajo: Včeraj je tukajšnja policija uvedla strogo preiskavo proti nekemu uglednemu Slovaku, ki je na zborovanju nabiral denar za srbski rdeči križ.

*** Upor kaznjencev.** Iz Pariza poročajo: Predvčerajšnjim zvečer je izbruhnil upor v zaporu mesta Rochefort. Višjeje stražnika so uporniki ustrelili, njegovi ženi pa z britvijo odrezali glavo. Neki časnik in mornar, ki sta prišla na pomoč, sta bila nevarno ranjena. Uporniki so se zabarikadirali. Zapor je vojaštvo obkolilo.

*** Gozdovi Tolstega.** V Jasni Poljani so začeli razdeljevati zemljišča, ki jih je Tolstoj zapustil kmetom v Jasni Poljani. Tolstojeva zemljišča, ki obstoje večinoma iz gozdov in ki merijo 885 desjatin, bodo razdeljena sledeče: 25 desjatin si obdrži kontesa Aleksandra Lvovna ter si tam zgradi letovišče, sin Lev Lvovič dobi 50 desjatin in vdova grofica Zofija Andrejevna zastopnica ostalih dedičev 150 desjatin. Ostalih 660 desjatin dobe kmetje.

*** Menu pri zadnjem delegacijskem dnevju** v Budimpešti je bil naslednji: Potage Beaufort. Timbales Talleyrand. Dick à l'ambassadeur. Pice de boeuf et gigot d'agneau. Jeunes poulets à la princesse. Champagne cup. Faisans rôtis, salade, compote. Asperges en branches. Bombe Louis Philippe. Croustades à la crème de fromage. Glaces variées. Xérès, Chât. Maargeaux 1887. Geisenheimer Mäuerchen 1904. »Szamorodner 1901, Hofweingut.« Champagne Moët & Chandon Crémant rosé.

*** Prorokovanje stare vedeževalke.** Pred kratkim je objavil belgradski »Trgovin. Glasnik« sledečo notico: Cesar Viljem I., ded današnjega nemškega cesarja, je nekega dne sprejel vedeževalko. Ta ga je vprašala, kdaj da se je narodil. Leto 1829. — je odgovoril cesar. Nato mu je rekla vedeževalka: »Seštejte številke 1 + 8 + 2 + 9 = 20, temu prištejte leto Vašega rojstva 1829 + 20 = 1849. To je leto velike revolucije. Seštejte številke 1 + 8 + 4 + 9 = 22, prištejte k temu leto revolucije, torej 1849 + 22 = 1871, to je leto prusko - francoske vojne. Seštejte zopet številke 1 + 8 + 7 + 1 = 17. Prištejte k temu leto 1871, torej 1871 + 18 = 1889. To je leto

Vaše smrti, Veličanstvo.« — »A kaj bo z mojo državo?« jo je vprašal Viljem. — »Seštejte številke zadnjega leta 1 + 8 + 8 + 8 = 25, prištejte to število k letu svoje smrti, torej 1888 + 25 = 1913. Tega leta izbruhne svetovna vojna, ki bo izpremenila meje evropskih držav,« je bil odgovor vedeževalke.

Izpred sodišča.

Spored porotnih obravnav pred ljubljanskim poroto. Dne 25. t. m.: Ferlič Jakob, zidarski pomočnik na Trati, uboj; Kolar Ignacij, delavec iz Dravlj, tatvina. 26. t. m.: Jurij Osredkar, užitkar pri Sv. Joštu pri Vrhniki, umor; Janez Strgar, drvar iz Gorij, umor. 27. t. m.: Valentin Golob, zidarski pomočnik v Godiču, uboj. 28. t. m.: Janez Lap, hlapec iz Mengša, in France Zabret, posestnice sin iz Topola, zažig. 29. t. m.: Ciril Colte, vrtnarski pomočnik iz Ihana, France Trebusak, hlapec v Krumperhu, spolska posilnost, Jernej Peternel, posestnika sin in Valentin Kokalj, dninar, oba iz Murave, ponareja kovane denarja. 30. t. m.: France Burgar, posestnice sin v Vodicah, umor. Razen teh sta določeni na 30. t. m. in 2. decembra dve tiskovni pravdi proti Mihi Moškercu.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Vlomilec pri Čvančari in Bonaču v Ljubljani „inženir“ Exner obsojen Včeraj se je vršila pred tukajšnjim deželnim sodiščem zanimiva obravnava proti vlomilcu pri Čvančari in pri Bonaču v Šelenburgovi ulici v Ljubljani. Oba vlomila sta bila skrajno predrzna, izvršena z vso rafiniranostjo v centru mesta, takorekoč pred nosom policijskih straž. V obeh slučajih so vlomilci čutili, v obeh slučajih so obsedli in oblegli stražniki sosedni hiši, toda zaman so čakali, čutil jih je tudi vlomilec in se previdno splazil, preskočil več dvorišnih zidov končno v klet neke hiše v Bethovnovi ulici, od koder je pobegnil. Dolgo so ugibali, kdo bi bil vlomilec, vpregli so v zasledovanje tudi ljubljanskega policijskega psa „Hekso“ toda vse je bilo zaman, in da se ni vlomilec sam izdal vsled neprevidnosti, bi se morda še danes smejal ljubljanski policiji. Bilo je pri Bonaču. Vlomilec je bil v prostorih trgovine in čuvaj društva za zaklepanje vežnih vrat in nočno stražo je dobil ob priliki obhoda v hiši sami na hodniku pelerino in v neki zavoj, ki jih rabijo v trgovinah, zavito vlomilno orodje. Stražnik je moral naprej, obvestil pa je o tem mestnega stražnika, češ da je bržkotne v trgovini vlomilec. Policija je hišo zastražila, toda zaman, tat je ušel po že preje označeni poti. Na ovitku, ki so ga našli v Bonačevi hiši so bile razne številke in vsled opozoritve Fr. Bonača ml., tovarnarja v Ljubljani so začeli iskati trgovino, ki je izdala ta zavitek. Pri Hamanu je bil zavitek izdan in sicer za opravno perilo inž. Exnerja. Moža so aretirali, uvedli pri njem hišno preiskavo, in krivda je bila dognana, zagonetne vloze je pojasnil false inženir Exner sam, ki je vse priznal. Mož je še mlad, komaj polnolen, je dovršil realko, opustil vsled bolezni nadaljne študije in stopil v službo tverde za poljedelske stroje Havlik v Pragi. Kot provizijski zastopnik te tverde je prišel v Ljubljano, kjer se je etabliral kot inženir Exner. Tehnična prodajna pisarna za kmetijstvo trgovino in obrt, zaloga avtomobilov itd. Mož je jako družaben, inteligenten in prikupljiv in si je znal pridobiti zaupanje in naklonjenost boljše družbe v Ljubljani. Bil je tudi vnet in dober športman. Vse je bilo lepo in dobro, samo denarja mu je manjkalo in to ga je dovedlo do predrznih vlovov. S svojimi vlovimi in tatvinami, ki so povzročile v mestu veliko zanimanja in mnogo govorice, mož sicer ni veliko škodoval trgovce. Polomil je nekaj v trgovinah, odnesel nekaj blaga, katerega so trgovci večinoma dobili nazaj in ukradel nekaj denarja, katerega je mož seveda porabil. Exner prizna vse, in pravi, da ga je dovedla do teh nepremišljenih činov lahkomišelnost in stremelje, da ostane v Ljubljani na istem družabnem stališču, ki ga je dosegel. Senat, kateremu je predsedoval Vedernjak ga je na predlog državnega pravdnika dr. Pajničja priznal krivim hudodelstva vlomila in tatvine in ga obsodil na 7 mesecev težke ječe. Od kazni se mu odračuni 53 dnevni preiskovalni zapor.

Belgrad, 21. novembra. »Štampa« javlja, da se v Bitolju ni vdala vsa turška armada. Eni diviziji pod poveljstvom nekega paše se je posrečilo uteči proti Dibri. Bežeče Turke zasleduje srbska konjenica. Pri Dibri se bo nesporno vnela nova bitka, katere izid se lahko že vnaprej ve.

odgovoril: Za nas ni nikdar obstojala afeta Prochaska, ker je vse kar so dunajski listi pisali, večji del izmišljeno. Ko smo zavzeli Prizren, se je prebivalstvo pritožilo, da je konzul Prochaska hujškal na odpor proti srbski vojski. Dejstvo je, da se je streljalo iz njegove hiše na srbsko vojaštvo. Da preprečimo vsak incident smo dali konzulat vojaško zastražiti in nimamo nič proti temu, da se dunajski zunanji urad sam prepriča o resničnosti dolžitve.

Car Ferdinand je kot mandatar Balkanske zveze pooblaščen skleniti mir s Turčijo.

Na vprašanje kaj bo z Dračem je odgovoril Pasić: Drač bomo zasedli. Naše čete so najbrže dospele že tja.

Na nadaljno vprašanje, kaj bo storila Srbija, če Avstro-Ogrska protestira proti zasedenju je odgovoril: Naše stremiljenje po pristanišču ob Jadranskem morju je utemeljeno, in cela Balkanska zveza je v tem z nami solidarna. Drača ne bomo zapustili, počakali bomo kaj napravi Avstrija.

Bitka pri Bitolju.

Belgrad, 21. novembra. Vesti, da se je turška armada v Bitolju predala, se do sedaj uradno še ne potrjujejo. Glasom poročil iz Bitolja je res, da je cela turška armada popolnoma razbita in razkrojena ter se nahaja na begu proti Ohridskemu jezeru in v gore.

Belgrad, 21. novembra. Ministrski predsednik Pasić je dobil od šefa generalnega štaba vojvode Putnika sledečo brzojavko:

»Danes so naše čete po ljutem boju zavzele Bitolj in premagale turško vojsko, ki se je z velikansko silo branila. Na turški strani so se borili turški vojniki in prebivalci mesta. Turki so se v divjem begu umikali. Pien srbske armade je izredno velik. Detajli se še zbirajo.

Pozneje je došlo v Belgrad sledeče obširno poročilo izpred Bitolja:

Včeraj dopoldne se je začel odločilni boj bitke pri Bitolju, ki je ena največjih bitk, kar se jih je bilo v balkanski vojni. Borba se je vršila na 50 km dolgi črti. Podrobnosti o bitki bo mogoče zbrati šele v par dneh. Sovražnikov je bilo mnogo več, kakor se je prvotno javilo. Uradni podatki, ki sodijo po številu mrtvih in ranjenih računajo, da je bil v tem boju najmanj 70 do 80 tisoč Turkov. Imeli so kakih 100 topov ter zavzeli izborne pozicije na severozahodu Bitolja, ter jih močno utrdili. Posamezne turške baterije so bile popolnoma zakrite in maskirane. Prodiranje Srbov je zadelo ob velikanske težkoče in zavzemanje pozicij je zahtevalo silno veliko žrtve. Srbov so se upirali na celi črti tudi prebivalci tamšnjih krajev. Napadali so Srbe iz zased in delali Srbov sploh velike težkoče pri prodiranju. Vse te zapreke pa niso mogle zlomiti hrabrosti srbske vojaštva. Srbska artilerija se je zopet odlikovala po svoji hrabrosti in preciznem streljanju. To pot pa je imela glavno nalogo srbska pehota, ki je gazeč do pasu v vodi in korakajoč z velikanskimi težavami čez močvirja končno z bajoneti naskočila turške pozicije in jih zavzela.

Belgrad, 21. novembra. »Štampa« javlja, da se v Bitolju ni vdala vsa turška armada. Eni diviziji pod poveljstvom nekega paše se je posrečilo uteči proti Dibri. Bežeče Turke zasleduje srbska konjenica. Pri Dibri se bo nesporno vnela nova bitka, katere izid se lahko že vnaprej ve.

Pred Carigradom. — Premirje.

Carigrad, 21. novembra. Pred Čataldžo se ne bje noben boj več.

Carigrad, 21. novembra. Zaupniki turške vlade, ki imajo polno moč pogajati se zaradi premirja in skleniti tudi mirovno pogodbo, so generalisimus turške armade Nazim paša, šef generalnega štaba Izet paša in državni svetnik Sadan beg. Tudi Bolgari so notificirali svoje pooblaščenke, ki imajo pravico skleniti premirje in se pogajati tudi glede definitivnega miru.

Carigrad, 21. novembra. Nazim paša poroča, da se ni vršil včeraj in predvčerajšnjem na celi črti noben resnejši boj. Samo tu in tam je slišati posamezne strele straž. Turška armada je včeraj vzela nekaj topov, ki so jih bili Bolgari zapustili (?).

Sofija, 21. novembra. Zunanji minister ni dobil do včeraj ob 2. popoldne ko je potel rok za odgovor Turčije na bolgarske pogoje glede premirja nobenega odgovora iz Carigrada. Zunanji minister izjavlja, da se bodo vsled tega pričele zopet bolgarske vojne operacije na celi črti, znano pa še ni, ali so se te vojne operacije že pričele ali ne. O tem še ni oficijoznega poročila.

Boji pri Čataldži.

London, 21. novembra. »Daily Mail« poroča iz Carigrada pod včerajšnjim datumom, da je bilo mogoče

še predvčerajšnjem dobiti pregled o dosedanjih bojih pri Čataldži. Turška poročila o velikih uspehih turške armade ne odgovarjajo resnici. Včeraj jutraj so bili Turki še precej trdni v svojih pozicijah, popolnoma krivo pa je trditi, da so bili Bolgari poraženi, če tudi so se morali tu in tam umakniti iz svojih pozicij, ki so si jih bili zavojevali z bajonetnimi naskoki proti Turkom. Večinoma so se umikali Bolgari s teh pozicij samo zato, ker jih sosedne bolgarske pozicije niso mogle uspešno podpirati. Glavni uspeh turške armade je ta, da se je do sedaj v glavnih pozicijah pri Čataldži vzdrževala in da teh pozicij Bolgari kljub naporom pehote še niso mogli zavzeti. Bolgari so namreč hoteli vse glavne turške pozicije zavzeti z bajonetnim naskokom in se jim je to pri celi vrsti turških utrdb tudi posrečilo. Da se jim ni posrečilo to na celi črti, je samo ob sebi razumljivo. Na južnem delu črte pri Čataldži so se Bolgari celo umaknili do Pappa Burgasa. Bolgari so imeli tam tudi velike izgube. Turki se držijo v svojih pozicijah samo iz obupa, in je smatrati, da ta odpor ne bo mogel trajati več dolgo.

London, 21. novembra. Kako pretirane so bile carigradske vesti o turških zmagah pri Čataldži dokazuje poročilo Daily Telegrapha Bartleta, kateremu se je posrečilo priti v turško vojno črto. Bartleta so aretirali in hoteli odvesti v Carigrad. Podkupil pa je vojake, ki so ga odvedli na bojišče. Tam je opazoval ter poročal čez Konstanto sledeče: V ponedeljek so Bolgari imeli v rokah vse zunanje utrdbe pri črti od Čataldže do Črnega morja. Bolgari so spravili svojo artilerijo in izvršne pozicije iz katerih so obvladali vse glavne utrdbe pred Hademkejem. Po noči je naskočila bolgarska pehota z odločilnim uspehom turške pozicije. Prišlo je do ljutega boja, v katerem so zmagali Bolgari proti turškemu centru in levemu turškemu krilu. Po zavzetju zunanjih turških pozicij so bombardirali Bolgari ves terek glavne turške utrdbe in so njih kroglice padale celo v sredo med turške rezerve. Bolgarom se je posrečilo celo turško I. armado potisniti nazaj, ter se je ta armada v neredu umaknila. Za terek zvečer so pripravili Bolgari infanterijski naskok na celi črti. Nadaljnih dogodkov ne morem poročati, ker so me turški častniki dali zopet aretirati in so me odvedli v Carigrad, odkoder se mi je posrečilo poslati čez Konstanto te brzojavko.

S tem poročilom se strinjajo tudi poročila drugih angleških poročevalcev, ki pravijo, da se v ponedeljek in terek niso bile odločile bitke, marveč šele pripravljalne bitke.

London, 21. novembra. Poročevalec Bartlet podaja v daljši brzojavki strahovito sliko o koleri. Vse vasi, katere je prehodil so bile polne mrtvih in umirajočih. Če je izbruhnila v kaki vasi kolera je prebivalstvo zbežalo in ga ni bilo mogoče več zadržati. Na vseh potih in cestah proti Carigradu leže trupla vojakov in prebivalcev, ki so umrli za koleru. Turško vojaštvo, ki je imelo nalog mrlične pokopati, nasuje samo za ped visoko zemlje na mrlične in daleč na okrog je polje pokrito s takimi grobovi. Strahovit je pogled na Hademkej, ki je napolnjen z gorami mrličev, tako, da si nisem upal vstopiti v ulice.

Srbska vojska proti Ohridu, bolgarska proti Carigradu!

Skoplje, 21. novembra. (Izvirno poročilo.) Srbska konjenica drvi za razbitimi ostanki turške armade proti Ohridskemu jezeru, bolgarska armada pa je po prebiti Čataldžski črti na potu v Carigrad. Polmesec je izginil s političnega obzorja. Pozdrav vsem od Soče do Sotle! — Vukasović Stibel.

Srbija ob Jadranskem morju.

Dunaj, 21. novembra. Listi poročajo, da je srbski podpolkovnik Dimitri Bulić prodrli do Jadranskega morja in razobesil srbsko zastavo.

Črnogorski nameni.

Cetinje, 21. novembra. General Martinović se je izrazil napram nekaterim poročevalcem listov, da name-rava črnogorska vojska prodrati do reke Mat, in da hočejo ob tej reki imeti svojo definitivno črnogorsko mejo. Črnagora potrebuje te rodovitne kraje, ter hoče v teh krajih dvigniti poljedelstvo na visoko stopnjo. Upa, da bodo Albanci v teh krajih uvideli, da je mogoče živeti pod črnogorsko vlado. Pohvalno se je izrazil general Martinović tudi o prostovoljcih, zlasti o onih, ki so dospeli iz Dalmacije.

Kralj Nikola ima vojno ladjo.

Cetinje, 21. novembra. Kakor zatrjujejo cetinjski dobro poučeni krogi, je dala Grška kralju Nikolaju na razpolago vojno ladjo, da more ob Jadranski obali inspiciirati črnogorsko vojsko. Grška vojna ladja je že prisla v Bar.

Solun.

Atene, 21. novembra. Včeraj se vršila v Solunu velika slavnost poštovanja bolgarskih, srbskih in grških častnikov. Vse vesti zlasti nemških listov o sporih med častniki balkanskih držav so izmišljene in popolnoma neresnične.

Nova grška vojna ladja.

Atene, 21. novembra. Grki so popravili bivšo turško torpedovko „Atalijo“, ki so jo Turkom vzeli pri prevezi in jo pridelili grški vojni mornarici.

Premirje.

Sofia, 21. novembra. Glasom poročil iz kompetentnih krogov, pogji balkanske zveze niso niti po svoji obliki niti po vsebini intransigentni in pripuščajo eventualno tudi modifikacije med pogajanjimi tako, da je pričakovati, da bo Turčija te pogoje sprejela in da sklenjen premirje.

Likvidacija Turčije.

London, 21. nov. Nekateri listi pravijo, da namerava Angleška četrdo do likvidacije evropske Turčije nekterirati Egipt.

Tuji konzuli.

Belgrad, 21. novembra. Ker so padli do sedaj delujoči vzroki vojne, je dovolila srbska vlada vsem inostranskim konzulom, da se prosto gibljejo v okupiranem ozemlju in prosto korespondirajo s svojimi vlada. Vladi jim pripoznava vse pravice, ki jim pristojajo, samo enega jim ne pripoznavajo, to je pravice kapitulacij, ki so jo imeli do sedaj v Turčiji in ki sedaj v svobodni srbski državi ne morejo biti več veljavne.

Ruske priprave.

Budimpešta, 21. novembra. Listi prinašajo temno vest iz Galaca, da je ruska ladja „Morjak“ v Rusčuku izkrcala 700 ruskih vojakov, med njimi mnogo častnikov. Drugi ruski parnik Sv. Sergij je prispel v Rusčuk s velikimi plavi in z veliko množino vojnega materiala in konjev. Iz Oltjemice se je odpeljal ruski parnik „Bolgar“ z več sto vojaki in častniki.

Petrograd, 21. novembra. Vojni minister je izdal naslednje povelje: Nekateri vojaške osebe razširjajo vesti, da Rusija mobilizira in da je ta mobilizacija v zvezi z dogodki na Balkanu. Car mi je izrecno zapovedal nastopiti proti tem vestem in za prepovedujem vojaškim osebam širjenje takih vesti ter bodo vsi oni, ki bi ravnali proti tej prepovedi, najstrožje kaznovani.

Situacija.

Dunaj, 21. novembra. V političnih krogih se zatrjuje, da je smatrat mednarodni položaj za neizpremenjen. Dejstvo, da je pripustila Srbija neposredni stik med dunajskim zunanjim uradom in konzulom Prochaska, je sicer nevarnost konflikta v kritičnem trenutku oslabilo, vendar obstoja afere še naprej in je njen konec odvisen od tega, kar dožene preiskava.

Glede albanskega in pristaniškega vprašanja obstojajo nasprotstva naprej. Glede premirja med Balkansko zvezo in Turčijo se zdi, da bi bila Zveza pripravljena podaljšati Turčiji rok za odgovor, ker smatra to potrebno, da se morajo turški državniški spametovati in pomisliti, da zaradi turških čet pri Čataldži ne more vzdržati bolgarskega prodiranja proti Carigradu.

Dunaj, 21. novembra. »N. W. T.« piše v današnji številki: Zdi se, da mislijo v Belgradu, da se bo rešilo albansko in pristaniško vprašanje na evropski konferenci. To je zmotno, proti kateri moramo pravočasno protestirati. Diference med Avstrijo in Srbijo se morejo rešiti samo potom medsebojnega dogovora.

Slovanke zmage in Nemci.

Dunaj, 21. novembra. Zmaga balkanskih slovanskih narodov in sled tega utrjene pozicije avstrijskih Slovanov so avstrijske Nemce popolnoma zbegale. Edino svojo rešitev vidijo v tesnem objemu z Madžari. Predvčerajšnjem so imeli v Budimpešti Madžari in Nemci pojedino, na kateri so sklepali nemški in madžarski delegati koalicio, ki naj bi skupno s krono držala monarhijo proti slovanski nevarnosti. Tej koaliciji se pridružujejo tudi Romuni. Delegat Ispescul Grecul se trudi v Budimpešti pridobiti na Ogrskem življenje Romune za madžarsko politiko in skleniti z grofom Tiszo zvezo. Ispescul Grecul pravi, da je taka koalicija potrebna, sicer zavladala med slovanskim prebivalstvom Slovanom prijazno razpoloženje.

Hujskanje nemških listov proti Srbiji.

Dunaj, 21. novembra. Dunajski listi nadaljujejo svoja nesramna hujskanja proti Srbom. Na čelu teh listov stoji kakor vedno „Reichspost“, ki prinaša strahovita poročila o groz-

dejskih Srbov proti Albancem. Naglašati pa je tu treba, da so vsa ta poročila podpisana od onega Wagnerja, kateremu so angleški in francoski vojni poročevalci dokazali, da poročila, ki jih je priobčila „Reichspost“ z njegovim podpisom, niso njegova. Ta Wagner pošilja sedaj baje iz Zemuna poročila o srbskih grozovitostih ter pravi, da je bil v Nišu. (Obrekuje tedaj na najnesramnejši in lopovski način tudi naše slovenske zdravnike, ki so v Nišu. Mora biti pač subjekt najnižje vrste). Ta Wagner piše, da so Srbi s puškinim kopitom ubili staro Albanko, ki so jo dolžili, da je metala v Ferizoviči bombe. Nekega turškega mulasima so pretepili do smrti. Srbi so masakrirali ujete Turke. Vjeti in ranjeni Turki leže v Nišu v krvi in gnilobi. Zdravniki se za nje niti ne zmenijo. V bolnišnicah je samo par Turkov za parado. Srbi ne priznavašajo ranjenecem. Albanske žene, otroke in starce masakrirajo, kjer jih dobijo. General Stefanovič je dal v Kratovi z mitraljezi ustreliti več 1000 Albancev. Kralj Peter sam hujška na poboje in umore. Po bitki pri Kumanovu so Srbi pokopali žive Albance. (Treba bi bilo pokopati živ njegov jezik, ki smrdi čez celo Evropo.)

Strah ima velike oči.

Dunaj, 21. novembra. Zmagovita balkanska vojna je zmedla Nemcem pamet. Dr. Baerenreither, »poznavelec Balkana«, predlaga, da naj avstrijski Nemci iz vseh delov Avstro-Ogrske sklenejo zvezo, ki naj kot nemški narodni svet odloča v vseh vprašanjih, tičočih se skupnega nastopa Nemcev v Avstriji napram strašni slovanski nevarnosti. Treba bi misliti na protitež!

Dunaj, 21. novembra. Dunajski Nemci so imeli včeraj zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo, v kateri zopet hujškajo na nesramen način proti Srbiji. Žele si pač blamaže pred celim kulturnim svetom.

Nemške demonstracije za vojno.

Dunaj, 21. novembra. Na Gürtlu so demonstrirali nemški nacionalci in krščanski socialci, da se bodo čez tri dni stekli do krvi, za vojno s Srbijo. Slišali so se klici: Naprej na vojno! doli s Srbi, abzug kraljevi morilci! Končno so se demonstranti razšli, ne da bi bila policija posegla niti najmanj.

Socijalno zavarovanje.

Dunaj, 21. novembra. V včerajšnji seji pododseka za socijalno zavarovanje so bili z majhnimi izpremembami sprejeti §§ 131. do 157. Pri § 158. je bil sprejet predlog, da je treba po preteku 10 let posebej določiti zahteve za pokritje bremen za starostno in invalidno zavarovanje samostojnih in nesamostojnih, glede česar mora zakon potrebno določiti, da ne obremenjujejo izdatki za eno skupino druge skupine. Glasom §183. se morajo izvršiti odločbe o rentnih zahtevkih soglasno, sicer preide odločitev na stalni osek invalidne in starostne blagajne. K temu je bilo sklenjeno, da se mora tudi v tem slučaju izvršiti odločba rentne komisije z večino glasov. Na zahtevo zastopnika se mora dati invalidni in starostni blagajni pri rentni komisiji pravico končne odločitve v stalnem osek invalidne in starostne rentne blagajne. Pri § 199. se je sklenilo, da se ne uporabi za zgradbe zdravilišče, za podpiranje zgradb delavskih hiš itd. 30% premoženja invalidne in starostne rente blagajne, marveč 40%. Ostali paragrafi tretjega poglavja so bili večidel neizpremenjeno sprejeti.

Upravna reforma.

Dunaj, 21. novembra. Komisija za reformo uprave je izvolila komite, ki se naj bavi z vprašanjem reforme juridičnih studij z ozirom na zahteve, ki jih je staviti na upravne uradnike. Poročilo komiteja predlaga celo vrsto reform v juridičnih studijah. Te reforme zasledujejo cilj, da naj se že v gimnaziji poglobi znanje in zgodovini in v političnem znanju. Na vseučiliščih naj bo juridični poduk bolj navezan na fiksen učni načrt. Predlaga se tudi, da naj se pravno-historični studij skrajša na eno leto. Skerči naj se število obilgatnih kolegijev in uvedejo naj se vaje v institutih.

Veseli dogodek v cesarski rodbini.

Reichenau, 21. novembra. Krst mladega princa je preložen na ponedeljek, ker se hoče cesar, ki se vrne šele v soboto iz Budimpešte na Dunaj, krsta osebno udeležiti.

Hofrichter.

Dunaj, 21. novembra. Danes dopoldne je bila pred deželnim sodiščem izrečeno ločitev zakona bivšega častnika Hofrichterja.

Zvišanje osebnih tarifov.

Praga, 21. novembra. »Samostatnost« javlja, da se pripravljajo železniško ministrstvo zvišati tarife za osebni promet na podržavljenih železnicah.

Novi člani gosposke zbornice.

Praga, 21. novembra. Kakor poročajo češki listi, bo v kratkem imenovan za člana gosposke zbornice bivši trgovinski minister dr. Forst. Tudi več reprezentantov češke umetnosti bo imenovan za člane gosposke zbornice.

Demonstracije v Brnu.

Brno, 21. novembra. Včeraj so vprizorili socijalni demokrati v Brnu velike demonstracije za ohranitev miru. Množica je hotela demonstrirati pred namestništvom, kar pa je policija preprečila. Prišlo je do spopadov s policijo. Ranjenih je bilo 30 oseb. Od tam se je množica obrnila proti srbskemu konzulatu, kjer je hotela prirediti ovacije. Tudi tam je prišlo do spopadov s policijo, ki je rabila orožje. (V Brnu je doma konzul Prochaska. Op. ur.)

Rusini.

Lvov, 21. novembra. Narodni komite Rusinov je kot eksekutiva ukrajinske stranke v državnem zboru sklenil povzati rusinske poslance na poslanski zbornici in zlasti v proračunskem osek, da naj nadaljujejo tako dolgo z obstrukcijo, dokler se ne vda vlada Rusinom tako glede vseučiliškega vprašanja, kakor glede vprašanja deželnozbornske volilne reforme.

Potrti Cuvaj.

Zagreb, 21. novembra. Pomilovanja vreden je Cuvaj. Potrt se je vrnil iz Budimpešte v Zagreb, ker so mu v Budimpešti, kakor se govori v podučnih krogih, dali razumeti, da bo moral v kratkem vzeti slovo. Cuvaj pa je nameraval izvršiti volitve (kako?) in hoče sedaj poskusiti zadnje, da se vzdrži. Izdal je na vse okrajne zastopnike odredbo, da naj pošljejo danes, 21. novembra, k njemu velike deputacije, ki naj ga prosijo, da ostane kraljevi komisar. Seveda so podpreni župani in okrajni predstojniki takoj začeli s tem težavnim delom.

Nečuvstvo nasilstvo. — Ogrske razmere.

Budimpešta, 21. novembra. Tu je včeraj aretirala policija nekega uglednega Slovaka, ker je na nekem slovaškem zborovanju pobiral prispevke za srbski Rdeči križ. Policija je uvedla strogo preiskavo v tej zadevi.

Kolera.

Budimpešta, 21. novembra. Naznaniilo notranjega ministrstva pravi, da imajo komitatne oblasti z ozirom na to, da vlada v Turčiji kolera, naloga, da morajo ostati vsi potniki iz okuženih krajev pet dni pod sanitetnim nadzorstvom. S sumljivimi znaki zbolele je takoj naznaniti notranjemu ministrstvu in je treba ukreniti vse potrebno za bakteriološke preiskave in za njih izoliranje. Na obmejne postaje se odpošljejo posebni zdravniki.

Vseslovanski shod.

Belgrad, 21. novembra. Vesti, da se bo vršil letos vseslovanski častniški hod v Skoplju, se potrjujejo.

Protivavstrijske demonstracije v Rimu.

Rim, 21. novembra. Tu so se vršile včeraj velikanske protivavstrijske demonstracije. Velikanska množica je demonstrirala proti Avstriji prijaznemu stališču italijanske vlade ter za balkanske države. Množica je prodrla celo pred Kvirinal, kjer je priredila kralju ovacije. Kralj in kraljevska rodbina so se pokazali na balkonu. Nadaljne demonstracije je preprečila policija.

Razveljavljenje poroke princa Jurja bavarskega s princeso Izabelo.

Monakovo, 21. novembra. Princa Izabela je vložila po nekem monakovskem odvetniku tožbo na razveljavljenje njene poroke z bavarskim princem Jurjem, kateremu je, kakor smo že poročali, pobegnila in se vrnila k svojim staršem na Dunaj. Princa si je preskrbela vse uradne in zdravniške predloge za razveljavljenje zakona. Proces se bo vršil pri bavarskem višjem deželnem sodišču, ki bo bržkotne moralo ugoditi zahtevi princeze.

Dva pobegla turška bega.

Pariz, 21. nov. Bivša mladoturška ministra Djavid beg in Haki beg sta dospela v Marseille, kjer sta se izrazila napram nekaterim častnikarjem, da sta dospela v posebni misliji na Francosko. Pozneje pa se je izkazalo, da sta pobegnila iz Carigrada in da sta na poti v Pariz.

Rusija.

Petrograd, 21. novembra. Car je sprejel v Carskojem selu ministrskega predsednika Kokovceva, zunanjega ministra Sazbonova in mornariškega ministra, ki so mu poročali o političnem položaju.

Vojna na vzhodu?

Petrograd, 21. novembra. Predsednik kitajske republike Juanšikaj je izjavil v ministrskem svetu ob navzočnosti najvišjih dostojanstvenikov in poslancev, da je potrebno, da govore proti uporni Mongoliji topovi, ker so se vsi mirni poskusi izjalovili. Treba pa je računati tudi z vojnim konfliktom z Rusijo. Zato je treba, da pripravi Kitajska še nadaljnji pol milijona vojaštva. Vse tri, sicer si nasprotujejo kitajske stranke so edine v tem, podpirati kitajsko vlado v mongolski vojni.

Španska.

Madrid, 21. novembra. Zbornica je izvolila včeraj bivšega ministrskega predsednika Moreta za predsednika zbornice.

Angleška.

London, 21. novembra. Generalni poštar Samuel je predložil včeraj novo finančno resolucijo k zakonu o homeruli. Predlog lorda George na konec debate je bil sprejet s 322 proti 206 glasovom.

Amerika in vojna.

Washington, 21. novembra. Vlada Zedinjenih držav je zaprosila Balkansko zvezo, da sme odposlati na bojišča, kjer so se vršili zadnji boji, svoje častnike, da študirajo vojne operacije na podlagi poročil in avtopsijske.

Slovenski zdravniki na potu v Bolgarijo.

Dr. Mavricij Rus, ki je v nedeljo jutraj odpotoval z dr. Gabrijelom Hočevarjem na Bolgarsko, je poslal s pota po Srbiji enemu izmed svojih prijateljev pismo, iz katerega posnemamo to-le:

»Pot preko Zagreba do Zemuna je bila prijetna. V Zemunu so nama dovolili, da sva smela že ponoči ob 11. v Belgrad, kjer sva prenočila. Na kolodvoru v Belgradu naju je sprejel srbski Rdeči križ ter nama izročil legitimacijo za vožnjo do Sofije. Odpeljala sva se v ponedeljek ob 7. uri jutraj. Proti jugu vozila samo dva vlaka. Vožnja je skrajno počasna, 10 km na uro. Vsa proga je zastražena. Brzjovala sva v Sofijo za sobe in slovenskim zdravnikom v Niš, kamor pridemo menda okrog 8. zvečer. Voziva se z orijentekspresom. Jedilnega voza ni. V Sofijo prideva v torek dopoldne. Vožnja je počasna in vsled tega skrajno dolgočasna. Vsa okolica je poplavljen, brez snega. Zunaj je burja in dež. Železniška proga je enotirna, zato se na postajah srečavamo z vlaki. V enem izmed teh vlakov je bilo 300 ranjenec, ki jih peljejo v Belgrad. Pravkar smo tudi srečali vlak, poln vpletenih turških topov. Na postajah vstopajo redno novi vojaki, katere peljejo v vojno. Vtiski, ki jih tu dobi človek, so čudoviti, nepopisni. Skupno z nama se vozi tudi pet belgijskih zdravnikov, ki so tudi namenjeni na Bolgarsko. V ponedeljek zvečer ob 11. so se iz Belgrada odpeljali oni rezervisti, ki so se vrnili iz Amerike. V vlak, ki jih je odpeljal na bojišče, so vstopili pojoč in navdušeno klicali. Pijače imava dovolj sabo, jedil pa zelo malo. Tovarišem v Niš sva brzjovala, da prideva tjakaj ob 7. uri, a kakor se sedaj zdi, bomo tjakaj primahali šele ob 10. zvečer. Upava, da nama ti preskrbe kaj provijanta.

Zanimiva je ta pokrajina: kjer ni vode, se povsod paso ovce, svinje, krave, konji, pure in kokoši. Armada trojev ne bo trpela pomanjkanja. — Pozdrav vsem. Prijetna ni vožnja, toda konca vožnje ne želim toliko radi tega, kolikor radi želje, pričeti delati in pomagati ranjenecem in s tem doprinesti kamenček na oltar skupne jugoslovanske stvari. — Po brzjojavnem obvestilu sta dr. Rus in dr. Hočevar prideljani bolnici v Vratcah, v mestecu severno od Sofije.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli ponka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočnem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetakim županom.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vljudno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtek prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/I.) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbirajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Gospodarstvo.

— Prihodnji občni zbor „Avstro-Ogrske banke“. Kdor se hoče udeležiti prihodnjega občnega zbora „Avstro-Ogrske banke“, ki se bo vršil začetkom mesca februarja 1913, mora najpozneje do konca novembra t. l. deponirati vsaj 20 akcij „Avstro-Ogrske banke“ bodisi pri ravnateljstvu na Dunaju ali pa pri kaki filijali omejenje banke. Na dnevnem redu tega občnega zbora so volitve avstrijskih članov generalnega sveta.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. novembra: Fran Kranjc, c. kr. sodni sluga, 37 let, Radeckega cesta 11.

Dne 20. novembra: Anton Japelj, delavec, 61 let, Opekarska cesta 31. — Marija Čeč, bivša kuharica, 68 let, Pred škofijo 14.

Dne 21. novembra: Franciška Jug, železniškega čuvaja vdova, 77 let, Prisojna ulica 7.

V deželni bolnici:

Dne 15. novembra: Ivan Rofina, dijak, 13 let.

Dne 18. novembra: Ana Grum, žena mestnega delavca, 75 let. — Andrej Zalaznik, čevljar, 32 let.

Darilo morja

bi mogli imenovati ribje olje, vendar ga je treba, da ga pravilno izkoristimo. Še podvrči nekaterim izpremembam. Ribjemu olju morajo po Scottovem ravnanju odvzeti biti njegove slabosti kakor težka prebavnost, neprijeten duh, zoprn okus, da ga napravimo prijetnejšega za uživanje in slastnejšega. Tako pripravljena

SCOTTOVA EMULZIJA

ima vse prednosti navadnega ribjega olja v zvišani meri, pospešuje tek, je izredno redilna in slastna, tudi za občutljiva usta in želodec. Ob redni rabi Scottove emulzije se pogosto opazi splošno zboljšanje moči. Kdor si tega želi, naj čimprej tem bolje prične z zdravljenjem s Scottovo emulzijo.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. dobiva se po vseh letarnah. Proti vpsiljavi 50 v. v pismenih znakah dobite od trgovca SCOTT & BROWNE d. o. z. na Dunaju VII. silnicevce se na naš list enkratno vpsiljatev poizkušajte od naše letarne.

Nahoden! Pri tem nestalnem vremenu je vse prezebljeno in nahodno. Zametanje nahoda utegne včasih imeti neljubne posledice. Če tudi še nihče ni umrl naravnost za nahodom, vendar nas mnogo smrtnih slučajev uči, da zametanje nahoda ob neugodnih posledicah lahko dovede do smrtno nevarnih komplikacij. Zlasti pri otrokih in osebah bolj nežne konstitucije ima nahod večkrat za posledico pljučne katere itd. Zato je z vsakim katarom in zlasti z najbolj razširjenim, nahodom, od prvega dne naprej treba skrbno ravnati. Za pomoček rabi se Forman, kondenzacijski produkt iz formaldehida in mentola. Zmerna cena, 40 vinarjev skatljica, tudi manj premožnim omogočuje porabo tega sredstva. Raba je prav preprosta. Formanova bata se zgnete v kroglice, dene v nos, kjer takoj razvije eteričen vonj in takoj nekoliko pomaga. Posebnost njegovega učinka je, da to sredstvo skoro momentalno olajša glavo in nos. Učinek popolnoma presenetljiv!

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 21. novembra 1912.

Termin.

Pšenica za april 1913 . . . za 50 kg 11-96
Rž za april 1913 . . . za 50 kg 10-48
Oves za april 1913 . . . za 50 kg 10-88
Koruza za maj 1913 . . . za 50 kg 7-87

Dušljivi kašelj.

Je najbolj razširjena ter najpogostejša otroška bolezen, ki ne prizaneša še tako nežni dobi naših ljubljencev, napade pa lahko tudi odrasle, zlasti matere in oskrbovalke. Epidemično nastopanje, s katerim se pojavlja z veliko in dolgotrajno nevarnostjo za nalezenje ter huda nje oblika, delajo te vrste kašelj za jako nevaren. Prenese se bolezen najlažje z občejanjem z bolniki in sicer z vdihavanjem njegove sape ter z izmečki kašlja. Prostori, kjer se bolezen lah-

ko naleze, so torej igrališča, šole, cerkve, otroške sobe.

Dušljivi kašelj na otroku pred- oči svojo obliko tako, da se ne mo- remo zdržati usmiljenja z ubogimi otroki. Najprej se pojavi pomanjka- nje slasti, nemirno spanje, nahod, zardeče oči, kašelj, suho grlo in praskanje po njem. Kašelj kmalu na- raste ter postaja vedno silnejši, na- zadnje v hudih sunkih ob zapiranju sape, česar se otroci tako boje in za- to kašelj kolikor mogoče dolgo za- držujejo in s tem napad še povečajo. Hitro otroci tudi obledijo ter shirajo.

Ozdravljenje se pojavi šele šest do deset tednov; večkrat pa otroci

tudi umrjo. Od otrok, pod letom dni starih, jih umrje povprečno 60 od- stotkov, od eno do dvehletnih 25 do 30 procentov. Umrljivost je torej jako velika, pa ni samo umrljivost tisto, kar dela bolezen tako strašno, nego žal daje le preprosto povod za dru- ge motive telesa: bronhialni katar, vnetje pljuč, emfize. In te bolezni so, ki, ali same, ali v družbi z drugimi pljučnimi boleznimi čez leto in dan pobere mnogo otrok. Tudi živčevje je večkrat hudo prizadeto. Pozneje nastali epileptični napadi ali bebost niso nikakršne redkosti.

Da bi nastopili proti razširjenju te kuge, bi bilo najbolje nalezenje

sploh zabraniti. To pa ni tako lahko, ker tudi najstrožja osamljenost bol- nika ne more zabraniti slučajnega nalezenja. Zato ne bomo mogli biti brez na znotraj delujočega sred- stva, ki mora nepogojno imeti tri lastnosti! Telo mora to sredstvo ja- čiti in delati odporno, že nastalo bo- lezen mora hitro privedi do ozdrav- ljenja, zabraniti se morajo posledice.

Te tri pogoje izpolnjuje Sirolin »Roche«, kakor nobeno drugo sred- stvo, ker otrokom povzdigne tek, ker ga zaradi dobre slasti radi užij- vajo. Omili tudi draženje h kašlju in mu vzame bolečine, eventualno se ni treba bati pozneje nastalih bolez-

ni n. pr. vnetja pljuč, bronhialnega katarja, tuberkuloze, ker je Sirolin »Roche« specifično in odvrtačno sredstvo proti njim in je v tem smi- slu rabijo tudi odrasli. Vse matere, ki imajo svoje otroke resnično rade, ravna po prav, ako imajo vedno pri roki steklenico Sirolina »Roche«. Ker pa, kakor znano, ljudje vse do- bro ponarejajo, je tudi »Roche« do- bil ponarejevalce, in sicer stotine njih! Za naše male ljubljence je pa samo najboljši, v tem slučaju Siro- lin »Roche« komaj zadosti dobro. Sirolin »Roche« se dobiva po vseh lekarnah.

Mnenje gosp. dr. C. Wernerja, pri- marija

v Celovcu.
Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vam spolnjam rad Vašo željo in Vam poročam, da sem z Vašim železnatim kina - vinom Serravallo imel najboljši izkušnje v slučajih slabokrvnosti, nevrastenične oslabe- sti, kakor tudi nervozne dispepsije, posebno pri bolnikih ženskega spola in tudi pri živčnih motenjih v začetku moške zrelosti. Ta izdelek se sam priporoča, posebno v označenih slučajih.

Celovec, 3. junija 1911.

Dr. C. Werner.

Knjiga o zdravju in o ozdravlje- nju je pravkar izšla. V njej nas uči preizkušen, priznani prve vrste zdravnik, kako lahko ohranimo svo- jo polno moč in zdravje, kako oboje lahko povišamo ali izgubljeno dose- žemo nazaj, kako zanesljivo hitro in temeljito ozdravimo, ako nam živčna slabost, histerija, splošna in predča- sna oslabelost, želodčne in črevesne oslabelosti vsled nervoznosti, slabo prebavljanje, pomanjkanje spanja, glavobol, srčne bolečine vsled ner- voznosti, bolezen v križu, ishias, krči, revma, protin, ohromelost in nešte- te trdovratne bolezni grene življenje. To, 64 strani obsežno ilustrirano knjigo, pošlje vsakemu gratis in fran- ko Elektro - Vitalizer, zdravniški zavod v Budimpešti VI., András-ut 27. Mezzanin 173. Ako hočete biti zdravi, zahtevajte takoj to svetovno- znano knjigo.

Mavrodaphne. Malvazijec
Specialitet
„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)
kot zdravilna in namizna vina nedosežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna)
vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III/1.

Stari so ga imenovali veternik,

november namreč, in vedeli so zakaj. Saj nobenega meseca ne odlikuje tako megla in veter kakor pred- zadnji mesec leta — nobeden pa tudi ni nevarnejši za občutljive ljudi kakor prav ta mesec. Ob tem času Fayevev pristnih sodenskih mineralnih pastilj ne sme manjkati v nobeni hiši, da so ob premar- zenju, katarjih itd. takoj pri rokah, da se zabranijo bujše bolezni. — Škatlja stane samo K 1.25 in se dobiva po vseh lekarnah in droge- rijah. — Varujte se ponaredeb.

Forman

proti nahodu

Učinek presenetljiv! Pušica 40vin.

Brezprimerni učinek Formana je, kakor navadno vzpodbudi k ponarejanju. Zahtevajte izrecno **Forman!**

Vertex

je trpežna in hrani tok

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 21. novembra 1912

Načrtni papirji.	Dinar	Blagov
4% majeva renta	84.65	84.85
4-2% srebrna renta	87.50	87.80
4% avstr. krona renta	84.70	84.90
4% ogr.	84.50	84.70
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	88.85	89.85

Srečke.	441	453
Srečke iz 1. 1860 %	617	629
„ 1864	264	296
„ 1864	268	280
„ 1864	245.50	257.50
„ ogrske hipotečne	236.50	248.50
„ dun. komunalne	479	491
„ avstr. kreditne	477	489
„ ljubljanske	66	72
„ avstr. rdeč. križa	51	57
„ ogr.	34	37
„ bazilika	27.50	31.50
„ turške	211	214

Dolgoro.	430	433
Ljubljanske kreditne banke	611	612
Avstr. kreditnega zavoda	50.250	503.50
Dunajske bančne družbe	104	105
Južne železnice	689.50	690.50
Državne železnice	992.50	993.50
Alpine-Montian	350	367.50
Češke sladkorne družbe	265	266
Zivnostenske banke	—	—

Vratila.	11.44	11.48
Celofn	118	118.30
Mark	95.90	96.10
Frankl	94.80	95.10
Libl	253.75	254.50

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 305.2 Srednji tlačni tlak 736 mm

nov.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	tempera- tura v C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop. 9. zv.	737.2 738.2	1.2 -1.6	sl. jug sl. szah.	del oblak. megla
21.	7. zj.	735.0	-2.6	sl. szah.	oblačno.

Srednja večerajšnja temperatura -1.2° norm. 2.6° Padavina v 24 urah 0.0 mm

Pozor! Stavbne parcele Pozor!

so naprodaj v najlepšem kraju Ljubljane. Cene po dogovoru. Poizve se pri lastniku **Fran Martinec**, mestni tesarški mojster Ljubljana Prule 8

Izpadanje las

ter tolsti, temni lasje

ti ne ljubi posledici od- pravljamo najlažje ako vsak teden 1 — 2 krat izmijemo lasje ter la- sišče z

vijoličnim
Shampooom
s črno glavo

menjaje s
kotranovim Shampooom s črno glavo

Odpravijo se s tem luskin in prhljaj z glave, lasje so polni in svetli, redki lasje dobe izgledanje polni.

Uspeh, ki ga doseže vsak dan naš splošno znani in priljubljeni **kotranov Shampoo s črno glavo**, se najbolj kaže v tem, da so nebroj po- naredeb dvomljive vrednosti spravili v promet, zato pri ku- povanju glejte na polegstoletno varstveno znamko. Naš **kotranov Shampoo s črno glavo** je mil, popolnoma neškodljiv izdelek, medtem ko so preiz- kušnje že večkrat pokazale, da ponaredeb obsegajo večkrat jedke snovi in tako namesto da bi pospeševale racionalno negovanje las, pa pospešujejo izpadanje.

Shampoo s črno glavo se dobiva v **izvirnih zavitihi po 30 vinarjev** po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in pri brivcih. Ako bi izvirnega izdelka ne imeli, ali bi Vam hoteli podtakniti kaj drugega, se obrnite na

glavno zalogo

Felix Grünsteidl, Dunaj I/1, Sonnenberg 3.

odkoder dobite naznanjeno najbližnjo za- logo ali pa če pošljete naprej K 2.40 8 zavitkov franco. Pri pošiljkih s pov- zetjem stanejo stroški 35 vinarjev več.

Karl Schenckel, d. o. o. g. Berlin N 21.

Majhno opekarno

na novo pričeto, kjer ni do sedaj še nobene,

da v najem ali prodaja 4172

Mihail Cestnik, Loke št. 29, pošta Trbovlje I.

Mesečna soba

se odda s 15. decembrom

s popolnoma posebnim vdomom. Kopal- na soba na zaplago. Na željo tudi s hrano. Več se izve 4198

v Gledališki ulici šteč. 7/II. 9.

Za dobro idočo trgovino na Dolenj- skem, ki se da še znatno razširiti, se išče

družnik

ki mora vložiti 5 do 10 tišoč kron. Uspeh zjam*en. — Ponudbe na uprav- ništvo »Slovenskega Naroda«.

4196

Izvanredni

9197

občni zbor

Notranske posojilnice v Postojni

registr. zadruga z om. poročtvom se vrši

v nedeljo, 1. decembra 1912 ob 1. pop. v združni pisarni v Postojni.

DNEVNI RED:

Prememba pravil.

V Postojni, dne 20. novembra 1912.

Ravnateljstvo.

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

4199

Spretna prodajalka

špecerijske stroke, večča slovenskega

in nemškega jezika se sprejme.

Ponudbe na Karl Planinšek, Ljubljana,

4145

Obrtniški koledar

za leto 1913, izdal Jos. Hauptman, oficijal- trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Koledar ima za **obrtneke mnogo poučne vsebine**, med drugim tudi **knjigovodstvo za obrtnike**. Cena 60 v. po pošti 70 vin. Do- biva se po vseh knjigarnah in pri izdajatelju.

4057

Dva pekova vajenca in

blagajničarko-knjigovodkinjo

sprejme takoj pekarna

Jean Schrey, Gradišče, Ljubljana.

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

4166

KAC **Popov**
najboljša ruska
čajova znamka.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“
3497
za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.
Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile.
Najmodernejša konstrukcija. Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!
:: Čez 111.600 doslej prodanih. ::
Specialni prospekt 541 gratis.
Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. st.
Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst

Neblovana mesečna soba

s posebnim vvhodom 4182

ceno odda v Rožni ulici 25.

Več se izve istotam.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemne zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 53,756.389-24. — Izplačano odškodnine in kapitalije K 115,390.603-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa posojila daje
čigar pisarne so v
lastne bančne hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občniskoristne namene.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci! galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenca v Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

Cilj

prizadevanj, najti najboljše in najizdatnejše sredstvo za izboljšanje kave

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavini pridatek v zabojčkih ali v zavitkih, označenih s „kavinim mlinčkom“. One so izbrale najboljše, kajti pridatek za kavo s „kavinim mlinčkom“ je najjedrnatejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

Tvorniška znamka

708—IV.

„pravi Franck“.

Tovarna v Zagrebu.

Pozor! Rastlinski eliksir Čitaj!

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih bilj in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljše zdravilo proti vsem boleznim želodca, črev, jeter in vranice.

Zdravi najbolj zastarele bolezni v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirjuje živce ter jači in krepí ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem vaše steklenice; ker mi dobro delujejo, prosim, pošljite mi še tri velike steklenice rastlinskega eliksira.

Franciška Potočnik, Ravče, z. p. Velenje Štajersko.

3 vel.	ali 12 malih steklenic	franko na vsako pošto	5 K 20 vin.
6 »	» 24 »	» » »	8 » 80 »
9 »	» 36 »	» » »	12 » 80 »

3551

Dobiva se samo pri meni. — Prosim točno adresirati.

Lekarna k Spasitelju, Koprivnica, Hrvaško.

Štev. 5959/12.

4159

Oglas natečaja.

Na temelju sklepa občinskega zastopstva od 7. novembra 1912 razpisuje se sledeč natečaj na mesto:

občinskega redarstvenega poverjenika

(policijskega komisarja), ki ima plačo X. činovnega razreda s pravico pomaknitve do incl. VIII. razreda.

Od prosilca se zahteva:

- avstrijsko državljanstvo,
- starost ne izpod 24. a ne preko 40 let,
- znanje hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika,
- zdravniško spričevalo o zdravi telesni konstituciji,
- dokaz, da je najmanj skozi 5 let služboval kot uradnik v redarstveni službi, ali da je služboval, odnosno da služi kot orožniški častnik.

Prednost se da onemu, ki zna še kak drug jezik.

Pravilno kolkovane prošnje naj se vpošlje na podpisano glavarstvo do

20. decembra 1912.

Glavarstvo občine Volosko-Opatija,

dne 14. novembra 1912.

Načelnik: Dr. Stanger l. r.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo.

48

Velika založa suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Primarij

Dr. Jos. Stojc

zopet ordinira.

Gostilna s trgovino

z mešanim blagom z vso opravo in blagom, trafika in poštna oddajalnica, ledenica in gospodarsko poslopje itd. ob okrajni, zelo prometni cesti in bližini premogokopa na Sp. Štajerskem, se zaradi bolezni lastnika z neka zemljiščem ali brez njega 4193

odda takoj v najem.

Natančneje pove gosp. Zingler, blagajnik v Velenju.

Mnogo bolnikov

še ne ve, da se živčna slabost, histeričnost, duševna in telesna onemoglost, pomanjkanje spanja, slabo nagnenje do dela, zgodnja oslabeleost, srčne, želodčne in črevesne obolenosti vsled nervoznosti, težka prebava, glavobol in dražljivost, ohromelosti in mnogo drugih oslabeleosti, ki se upirajo vsakemu zdravljenju zanesljivo in temeljito ozdravijo z Elektro - Vitalizerjem.

Kdor išče ozdravljenja in okrepitve, naj bere to jako zanimivo zdravniško knjigo, ki na 64 straneh v sijajni opremi, s pojasnujočimi slikami razpravlja prednosti tega zdravniško predobro izkušenega zdravilnega načina. (Za ženske posebna izdaja).

4177

To dragoceno knjigo Vam pošlje na željo **gratis in franko** ali pa pri obisku osebno izroči.

Elektro - Vitalizer, zdravniški ordin. zavod

= Budapešta, VI., Andrássy-ut 27, Mezzanin 173. =

Kras elegantne pojedine je

altenburško grajsko vino

(Altenburger Schlosswein).

Specijalna znamka c. kr. privilegirane vinske veletrgovine
Chamrath & Luzatto, Dunaj-Nussdorf.

Najfinejše namizno belo in rdeče vino.

Dobiva se v vseh prvovrstnih delikatesnih trgovinah, hotelih in gostilnah.

Telefon števil. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon števil. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbnotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica števil. 41.

Naznanitev.

Na predlog upniškega odbora se bo prodala v konkurzno maso
Jurija Mravlja

trgovina z mešanim blagom v Gor. Logatcu,

spadajoča zaloga manufakturnega, konfekcijskega, galanterijskega in nekaj lončarskega blaga, sodno cenjena na 4787 K 60 v ofertnim potom, kakor leži in stoji, brez jamstva konkurzne mase za kakovost in količino blaga.

Pismene ponube, opremljene z 10% vadijem se morajo založiti pri podpisnem upravitelju konkurzne mase najkasneje

do 10. decembra 1912.

Ponudniki ostanejo vezani za svoje ponudbe do 24. decembra 1912. Kupnino mora plačati kupec takoj, ko se mu sporoči, da je njegova ponudba sprejeta.

Prodana zaloga se izroči kupcu takoj po plačilu kupnine ter je kupec obvezan zalogo nemudoma prevzeti. Inventarnocenilni zapisnik je na vpogled pri c. kr. okrajnem sodišču v Idriji odd. I. in v prepisu pri podpisnem konkurznem upravitelju. Natančnejša pojasnila pa daje podpisani upravitelj.

Dr. Anton Bartol

c. kr. notar kot upravnik konkurzne mase.

Pomožnega

4187

uradnika

sprejme za štiri mesece s plačo po dogovoru Južnoštajerska hranilnica v Celju, ki sprejema ponudbe do 24. novembra.

Gostilna**„hotel Vega“**

4108

se odda v najem ali na račun
s 1. februarjem 1913.

Na račun se odda le onim moškim, ki so zmožni opravljati lažja domača dela z mesečno plačo 80 K.

Anton Maver, Metelkova ulica 19.**Teodor Kunc**

Ljubljana,
Prešernova
ulica št. 5
I. nadst.

Banka modni salon

Izdelovanje
najfinejših
angleških
kostumov,
paletotov,
franc. toalet itd.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo
bogato založeno

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

Devocionalije

in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Domača tvrdkal

Domača tvrdkal

Priporočamo

:: solidno trdko ::

modni salon

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic

vseh vrst

Marija Götzl

Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. —

3425

Anton Šarc*Perilo, — Opreme za neveste.**Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vezanine.*

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Priporoča se največja zaloga oblek
za gospode in
dečke

A. Lukič
Ljubljana,
Pred škofijo 19.

Vedno najnovejša
konfekcija za
dame in deklice.

Nizke cene. Solidna postrežba.

3846

C. kr. priv. splošna prometna banka**podružnica Ljubljana, preje J. C. MAYER.**

Ker je avstroogrška banka opetovano povišala obrestno mero smo tudi mi v položaju

povišati obrestno mero za denarne vloge

do nasprotne odredbe s 1. decembrom 1912 sledeče:

Za vloge na hranilno knjižico $4\frac{1}{2}\%$ na leto„ „ „ vložno „ $4\frac{3}{4}\%$ „ „„ „ „ tekoči račun 5% „ „

V vsakem slučaju se prične obrestovanje z delavnikom po dnevu vloge in neha z delavnikom pred dnevom dvignjenja.

Za vložne knjižice plača banka 2% rentni davek sama.

Ravnateljstvo.

4190